ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй ...но Соведэй, ВКП(б)-гэй Улан-Удын горкомой орган.

№ 60 (62[illegible]0)
МАРТЫН 27
ВТОРНИК
1951 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

ЛЕКЦИОННО ПРОПАГАНДА ҮРГЭНӨӨР ДЭЛГЭРҮҮЛЭЕ

...й кадрнуудай, партийна ба ...бэшэ хүнүүдэй идейно... ...ческэ хэмжээе дээшэлүүлхэ, ...дые коммунистическээр ...үүлхэ хэрэгтэ лекционно ...нда шухала һуури эзэлнэ. ...ийна пропагандын зорил... ...дрнуудые марксистско-ле... ...р хүмүүжүүлхэ зорилго ...бы, общественэ хүгжэлтэ ...марксистско-ленинскэ нау... ...удалхадань бүхы һалбари... ...хүдэлмэриин манай кадр... ...туһалха ябадал болоно»,— ...нүхэр Сталин зааһан байна. ...Сталинай энэ заабариие ...ан, партийна организаци... ...марксистско-ленинскэ теориие ... кадрнуудта ойлгуулха, ...дые коммунистическээр ...үүлхэ бүхы арга методуу... ...эглэнэ. Лекционно пропа... ...хадаа марксизм-ленинизмын ...гүй идеянуудые арад зо... ...да нэбтэрүүлхэ тон шухала ...дэй нэгэниинь мүн. Һай... ...бэлэдхэгдэһэн, гүнзэгы удха... ...ын хадаа большевизмын ...болон теори шудалжа бай... ...коммунистнуудта туһалдаг, ...истическэ үзэл бодолоор ...дай хүмүүжэхэ ябадал... ...эр нүлөөлдэг байха юм.

...й республикын городууд ба ...уд дотор партийна эдэбхи... ...хүдэлмэришэдтэ, колхозни... ...болон интеллигенцидэ зо... ...дан нилээд олон лекцинүүд ...на. РСФСР-эй ба ...СР-эй Верховно Соведүүд... ...ха һунгуулиин кампаниин ...лекционно пропаганда үргэ... ...гэрһэн байна.

...ло-Кударын, Кяхтын, ...ин ба бусад аймагуудта ...но хүдэлмэри һайнаар та... ...ай. Эдэ аймагуудта марк... ...ленинскэ теориин асуу... ...дар, Советскэ Союзай до... ...ба уласхоорондын байдал ...научно-гэгээрэлэй темэнүү... ...оонбэшэ лекцинүүд уншаг...

...р республикын олон айма... ...лекционно пропаганда һу... ...буулагдана, тэрэнэй идейно... ...ческэ хэмжээнь партиин ...орилтэнүүдтэ хүсэд харюу... ...й. Бурят зоной дунда тү... ...рэлэн дээрэнь лекцинүүд ...он уншагдана. Зэдын, Сэ... ...Иволгын,Ториин ба бусад ...удта лекционно хүдэлмэри ...а һулаар ябуулагдана. ...магуудта марксизм-лени... ...асуудалнуудаар, естест... ...учна ба научно-атеисти... ...мээр лекцинүүд үсөөн ун... ...а, наукын туйлалтануд ба ...ажахын түрүү дүй дүршэл ...һайнаар нэбтэрүүлэгдэнэгүй. ...нүүдэй гүйсэдкомуудай ...рно-гэгээрэлэй хүдэлмэриин ...а, политическэ болон на... ...дэм дэлгэрүүлхэ Общест... ...ягай организацинууд һу... ...үдэлмэрилнэ, лекцинүүдые ...ябадалда партийна эдэб... ...хүдөөгэй интеллигенци үр... ...хабаадуулагданагүй.

...иин айкомууд болбол лек... ...хүдэлмэридэ байһан дутаг... ...ые зайлуулха, энэ хүдэл... ...дэг советскэ ба обществен... ...низацинуудые хүтэлбэрил... ...жаруулха ёһотой.

...йна гэгээрэлэй системэдэ ...лай жэл дүүрэхэнь ойрото... жо байна. Тиимэһээ партийна организацинууд лекционно хүдэлмэриие улам үргэдхэхэ, политическэ темэнүүдээр лекцинүүдые уншалга олоор эмхидхэхэ уялгатай. Марксизм-ленинизмын теориие бэеэ даагаад шудалагшадта зорюулан лекцинүүдые уншаха гээшэ шухала хэрэг мүн.

Лекцинүүдые олоор уншахын түлөө оролдохоһоо гадна, мүн тэдэнэй шанарые, удхые һайжаруулха ябадалда гол анхаралаа хандуулха хэрэгтэй. Юуб гэхэдэ, лекционно хүдэлмэриин шухала юумэниинь тэрэнэй идейно-теоретическэ хэмжээн болоно. Лекци бүхэн һайнаар бэлэдхэгдэхэ, гүнзэгы удхатай байха ёһотой. «Ямаршье һургуулида эгээл шухалань—лекцинүүдэй идейно-политическэ шэглэл мүн. Энэ шэглэл юугээр тодорхойлогдодог бэ? Бүхыдөө, имагтал **лекторнуудэй составаар»,** — гэжэ В. И. Ленин һургана. Партийна организацинууд лекторнуудэй ба пропагандистнарай идейно-теоретическэ хэмжээе, мэргэжэл шадабариие дээшэлүүлхэ ябадалда анхаралаа саг үргэлжэ хандуулха зэргэтэй.

Малай үбэлжэлгые эмхитэйгээр үнгэргэхын түлөө, хабарай тарилгада эрхим һайнаар бэлэдхэхын түлөө тэмсэлэй харюусалгатай үе ябажа байна. Республикын партийна организацинууд колхознигуудай дунда, илангаяа малшадай дунда лекционно хүдэлмэри үргэнөөр дэлгэрүүлхэ хэрэгтэ онсо анхаралаа хандуулха, ажахын-политическэ эдэ шухала зорилгонуудые амжалтатайгаар шиидхэхэ ябадалда олониитэ колхознигуудые элсүүлэн зоригжуулха уялгатай.

Ленин—Сталинай партиин хамагые илагша идеянуудые нэбтэрүүлгэ, парти, правительствын тон шухала хэмжээ-ябуулгануудые тайлбарилалга партийна организацинуудай лекционно хүдэлмэридэ гол һуури эзэлхэ ёһотой. Лекторнууд ба пропагандистнууд хадаа элидхэл, лекцинүүд соогоо марксизм-ленинизмын илагдашагүй хүсые, советскэ гүрэнэй бүхэдэлхэйн-түүхэтэ илалтануудые, капиталистическэ байгуулалтада орходоо социалистическэ байгуулалтын булюу һайн байдагые, буржуазна демократиин худал хуурмагыень харуулха, американска империализмын агрессивнэ түсэбүүдые элишэлхэ, эб найрамдалай түлөө тэмсэлые эли тодоор харуулха уялгатай. Ажалшадые зориг бадаруулагша советскэ патриотизмын үзэл бодолоор, арадуудай хоорондохи хани барисаанай идеянуудээр хүмүүжүүлгэ лекционно пропагандын тон шухала зорилго мүн.

Партийно-советскэ хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд ажалшадта элидхэл, лекцинүүдые саг үргэлжэ уншажа байха ёһотой. Бурят зоной дунда элидхэл, лекцинүүдые түрэлхи хэлэн дээрэнь уншаха ябадал эрид һайжаруулха хэрэгтэй.

Лекционно пропаганда болбол партийна организацинуудай идейно-политическэ хүдэлмэриин шухала участок болоно. Партийна организацинууд лекционно хүдэлмэриие үргэнөөр дэлгэрүүлэн, кадрнуудай марксистско-ленинскэ бэлэдхэлые улам дээшэлүүлхэ, ажалшадые коммунистическээр хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ гол анхаралаа хандуулха ёһотой.

...ЛКСМ-эй ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕДТЭ

...КСМ-эй Центральна Комитет ... хоровой коллективүүдые ...ха талаар Киевскэ облас... ...ркасска районой комсомо... ...ба залуушуулай хүдэлмэри ...судал хаража үзэбэ.

...М-эй ЦК-гэй IV пленумэй ...ые бэелүүлэн, районой ком... ...о организацинууд богони... ...ай турша соо 4 мянга га... ...һөө бүридэһэн 46 хоровой ...в байгуулаа. Черкасска ... Сталинай нэрэмжэтэ ба ...коммунизма» колхозуудай ...областной ба республи... ...олимпиаданууд дээрэ нэгэ... ...ури эзэлбэ.

...ой комсомольско организа... ...залуушуулай дунда дууша... ...болохын тула, советскэ ...аа хаанагүй ханхинахын ...мсэнэ. Комсомолецууд бү... ...озууд, совхозууд, МТС... ...бүхы предприятинууд дээрэ, ...ргуулинуудта, бүхы клубуудта ойрын үдэрнүүдтэ хоровой коллективүүдые байгуулхаар шиидэнхэй.

Хоровой коллективүүдтэ хабаадагшад нотодо һурана. Районно культурын байшангай дэргэдэ хорнуудай хүтэлбэрилэгшэдые бэлэдхэхэ богонихон болзорой курса үнгэргэгдэхэ, тэдэнэй хүгжэмэй мэргэжэлые дээшэлүүлхэ талаар саг үргэлжын семинар эмхидхэгдэхэ байна.

ВЛКСМ-эй Центральна Комитет Черкасска районой комсомолецуул ба залуушуулай хүдэлмэриие һайшааба. ВЛКСМ-эй ЦК Черкасска районой комсомолецууд ба залуушуулай үүсхэлые үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, хоровой коллективүүдые байгуулха ба олониитэ залуушуулда советскэ дуунуудые пропагандалха хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадахыень бүхы комсомольско организацинуудые уялгалба.

(ТАСС).

Нэгэшье толгой мал үхүүлхэгүй!

* * *

Малайнгаа харууһа һайжаруулба

БИЧУРА. **(Телефоноор абтаба).** Молотовой нэрэмжэтэ томодхогдоһон колхоз үнгэрэгшэ жэлдэ үбһэ тэжээл багаар бэлэдхэһэн дээрэһээ малайнгаа үбэлжэлгэдэ бэрхэшээлдэ ороо. Һүүлэй үдэрнүүд болотор энэ колхозой адуу мал гарзада орожо байгаа. Энэ колхозой гэшүүд адуу малнуудаа хайшан гэжэ һайнаар ондо оруулха тухай ниитынгээ суглаан дээрэ зүбшэн хэлсээд, олон хэмжээнүүдые абахаар хараалһан байгаа. Окино-Ключевской МТС-эй механизаторнууд тус колхозой малай үбэлжэлгэдэ туһаламжа үзүүлхэ гэжэ шиидээ.

Тус колхозой гэшүүд МТС-эй механизаторнуудтай хамта нэмэлтэ тэжээл бэлэдхэлгэдэ һаяхан гаража, нэгэ үдэр соо 50 ашаа солоомо суглуулаа. Мүн мүшэр ба бусад нэмэлтэ тэжээл бэлэдхээ. Полиин буртаг үбһэнүүдые 30 ашаа суглуулһан байна. Элэ бүхы нэмэлтэ тэжээлнүүдээ таряа талханай ба сахарна свёклын отходуудтай холин буйлуулжа, малнуудтаа эдюулнэ. Мүнөө энэ колхозой малнуудай үхэлгэнь зогсоогдоо.

Мүнөө энэ колхозой гэшүүд нэмэлтэ тэжээл бэлэдхэлгэеэ үргэлжэлүүлһээр. МТС-эй механизаторнууд тракторнуудаар саһа этэжэ, хагда гаргажа үгэнэ. Эндэхи малшад саһанайнь хайлаһан газарта малнуудаа бэлшээнэ.

Мүн «Коммунизм» колхозой малажалай хүдэлмэрилэгшэд адуу малаа һайнаар ондо оруулха хэрэгтэ бүхы хүсэеэ элсүүлнэ. Һүнэй-товарна фермые даагша нүхэр Тогочеев бүхы һаалишад, малшадаа нэмэлтэ тэжээл бэлэдхэлгэдэ гаргаа. Энэ колхозой малшад бэлэдхэһэн нэмэлтэ тэжээлээ отрубь ба элдэб отходуудтай буйлуулжа малдаа эдюулнэ. Эдэнэр малайнгаа харууһа элитээр һайжаруулаа. Тус колхозой фермэнүүдэй түрүү һаалишад Хандама Дашиева, Галина Монастырщина, Дыжит Дамбаева, Намсалма Балмаева гэгшэд нэгэшье толгой хороонгүй малаа ондо оруулхабди гэжэ колхозойнгоо правлениие найдуулаад, хэлэһэн үгэдөө хүрэнэд. Малаа оролдосотойгоор харууһалһанай ашаар эдэнэр нэгэшье толгойн хоролтогүйгөөр малнуудаа ондо оруулжа байна. Тэжээлээ һайтар буйлуулаад, малнуудаа зүбөөр эдеэлүүлдэг, тэдэниие бүлеэн уһаар уһалдаг болоо.

М. Иванов

Закаменай аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн Цыбжит Амактуева ахалагша һаалишанаар хүдэлмэрилнэ. Нүхэр Амактуева жэл бүри ажалай һайн жэшээ харуулдаг. Тэрэ «Ажалай шэн габьяагай түлөө» медалияр шагнагданхай. Энэ һаалишан ажалай нэмэлтэ түлбэри абадаг ба правлениин зүгһөө мүнгэн шанда хүртэдэг байна. Зураг дээрэ: нүхэр Амактуева.

И. Красавцевай фото.

Нэмэлтэ тэжээл бэлэдхэнэ

ХОРИНСК. **(Телефоноор абтаба).** Ниитын малые бүрин бүтэнөөр ондо оруулгадань туһалхаяа аймагай эмхи зургаануудай организацинуудай хүдэлмэрилэгшэд колхозуудта гаража байна. Үбһэ тэжээл шэрэхын тулада 19 автомашина аймагай центрһээ колхозуудта эльгээгдээ. Гадна нэмэлтэ тэжээл бэлэдхэхын тулада аймагай колхозууд 600 хүнүүдые, 130 морин сенокосилкануудые ба морин тармуурнуудые, 15 тракторна агрегадуудые нэмэжэ гаргаа. Аймагай зооветеринарна мэргэжэлтэд бригаданууд боложо, бүхэли хабартаа хүдэлмэрилхэеэ колхоз бүхэндэ гараһан байна.

Аймагай эмхи зургаануудай, организацинуудай хүдэлмэрилэгшэд амаралтын үдэр бүхэндэ воскресник эмхидхэжэ, нэмэлтэ тэжээл бэлэдхэнэ. Һаяхан үнгэргэгдэһэн воскресникгтэ аймпотребсоюзай бүлэг хүдэлмэрилэгшэд Ждановай нэрэмжэтэ колхоздо гаража, 93 кубометр барилгын модо бэлэдхээ. МГБ-гэй ба «Заготживсырьёгой» коллективэй хүдэлмэрилэгшэд «Путь Сталина» колхоздо ошожо, 18 ашаа хагда бэлэдхэжэ үгөө. Һүүлшын хоёр недели соо аймаг дотор 123 тонно мүшэр, 379 тонно хагда, 140 тонно солоомо бэлэдхэгдээ.

Аймагай түрүү колхозууд бии байһан бүхы арга боломжонуудаа хүсэдөөр хэрэглэжэ, ниитын малай үбэлжэлгэ һайнаар үнгэргэжэ байна. Жэшээнь, Ашангын сомоной Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Базаржапов) үбһэ тэжээлээр дутагдалтай байбашье, ниитын адуу малнуудые бүрин бүтэнөөр ондо оруулжа байна. Энэ колхоз нэмэлтэ тэжээл бэлэдхэлгэдэ 41 хүнүүдтэй, 30 унаатай саг үргэлжын бригада гаргаа. Энэнь богонихон болзор соо 1000 центнер хагда, 170 центнер солоомо бэлэдхээ. Тус колхозой малшад тэжээлээ һайтар буйлуулаад, малдаа эдюулдэг байна.

Энэ колхозой фермэнүүдтэ малай түл абалга һайнаар эхилээ. Эндэхи малшад 40 тугал, 150 хурьга абаад, бүрин бүтэнөөр түлжүүлжэ байна. Мүн «Красный партизан» колхоздо малай үбэлжэлгэ муу бэшээр үнгэргэгдэнэ.

Гэхэтэй хамта, Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо (түрүүлэгшэнь нүхэр В. Трунёв) малай үбэлжэлгэ муугаар үнгэргэгдэнэ. Малынь туража муудаад, үхэжэ захалаа. 17 эбэртэ бодо мал, 78 хони ямаад үхөө, тэрэнэй тоодо 38-нь энэ жэлэй түлнүүд юм. Иимэ жэгшүүритэ муу байдалтай байбашье тус колхозой правлени нэмэлтэ тэжээл бэлэдхэлгээр эрид хэмжээнүүдые абанагүй. «Хүдэлмэришэд дутуутайбди» гээд, колхозой түрүүлэгшэ нүхэр В. Трунёв тэжээл бэлэдхэлгэдэ колхознигуудаа элсүүлээгүй, миил 2 унаатай 4 хүнүүдые гаргаа. Ниитын малнуудые бүрин бүтэнөөр ондо оруулхын тулада тус колхозой хүтэлбэрилэгшэд бүхы анхаралаа хандуулха уялгатай.

Б. Намжилон.

Түл абалгые эмхитэйгээр угтана

Мухаршэбэрэй аймагай Сутайн сомоной Молотовой нэрэмжэтэ колхозой 3-дахи бригадын малшад нүхэд Ц. Содномова, М. Чимитова, Ц. Базарова гэгшэд түл абалгые һайн бэлэдхэлтэйгээр угтажа, мүнөө 15 үнеэ түрүүлээд, тугалнуудыень һайнаар түлжүүлжэ байна. Һаяар үшөө 20 үнеэ түрүүлхээр хүлеэжэ байна. Эдэ малшад өөһэдынгөө үүсхэлээр тугалай байха дулаан байра ба һайн шанартай үбһэ тэжээл бэлэдхэһэн байгаа.

Э. Очиржапов.

Улаан булантай болобо

Кяхтын аймагай Усть-Киранай сомоной Кировэй нэрэмжэтэ колхозой хонинной товарна фермэ дээрэ улаан булан эмхидхэгдэбэ.

Мүнөө тус фермын хонишод сүлөөтэй сагаа культурнаар үнгэргэдэг болонхой. Улаан буланда уранһайханай болон бусад номууд, газетэ, журналнууд бии. Фермые даагша нүхэр Жигмытов хүдэлмэриингөө һүүлдэ улаан булан соогоо хонишодтоёо газетэ уншалга, хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэнэ.

Ц. Цыремпилов.

Эрхим һаалишан

Ленинско-Сталинска комсомолой гэшүүн Ханда Дононовна Монтоева олон жэлэй турша соо Курумканай аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой малажал дээрэ хүдэлмэрилхэ зуураа, мал харууһалгаар нилээд ехэ дүршэлтэй болоо. Нёдондо нүхэр Монтоева 15 үнеэнһээ 15 тугал абажа, бүрин бүтэнөөр түлжүүлээ юм. Мүн һү һааха жэлэйнгээ түсэбые үлүүлэн дүүргэнхэй. Мүнөө өөрынгөө дааһан малнуудые һайн шадалтайгаар ондо оруулжа ба 6 үнеэ түрүүлээд, тугалнуудынь һайнаар түлжүүлжэ байна.

В. Будаев.

Үбгэн фуражирай оролдосотой ажал

Сталинай нэрэмжэтэ колхоз (Түнхэнэй аймаг) малай үбэлжэлгые амжалтатайгаар үнгэргэжэ байна. Малынь тобир тарганууд. Абтаһан түлнүүдынь һайнаар түлжүүлэгдэжэ байха юм. Эндэхи малшад үбһэ тэжээлээ гамтайгаар гаргашална.

Малай үбэлжэлгые һайнаар үнгэргэхэ хэрэгтэ фуражир Рабдан Аюшеевич Гунсынов ехэхэн үүргэ дүүргэнэ. Тэрэ хадаа малшадта үбһэ тэжээлынь нормын ёһоор хубаажа үгэлгөөр өөрынгөө ажалые хизаарладаг бэшэ, харин зундаа үбһэ тэжээлые хаһа болзортонь һайн шанартайгаар хуряалгахын түлөө эсэшэгүйгөөр оролдодог юм. 20 гаран жэл соо фуражираар хүдэлмэрилхэ зуураа, Рабдан Аюшеевич витаминта үбһэ хуряаха ба силос дараха хүдэлмэриие өөрөө эмхидхэдэг, энээндээ нилээд ехэ дүршэлтэй болоһон байна. Гадна, бригадануудһаа тушаан абаһан һүринүүдые дахин дахин нюруулуулжа, үбһэеэ үжөөдэггүй байна.

Н. Бадмацыренова.

ССР Союзай Гүрэнэй Академическэ Ехэ театрын 175 жэлэй ой тухай

ССР Союзай Гүрэнэй Академическэ Ехэ театрын тогтоһонһоо хойшо 175 жэл болоһоной ой 1951 оной мартын 28-да гүйсэхэнь. Ородой ба советскэ хүгжэмтэ-театральна культурые хүгжөөхэ хэрэгтэ тэрэнэй байгуулһан ехэ габьяануудыень хараадаа абажа, ССР Союзай Министрнүүдэй Совет болбол ССР Союзай Гүрэнэй Академическэ Ехэ театрын 175 жэлэй ой үнгэргэхэ Бүхэсоюзна Комитедые иимэ составтайгаар байгуулаа гэбэл: нүхэд Анисимов А. И. (түрүүлэгшэ), Александров Г. В., Андгуладзе Д. Я., Байсеитова Куляш, Барсова В. В., Богатырев А. В., Бюль-Бюль-Мамедов, Гаврилов Н. Ф., Гельцер Е. В., Глиэр Р. М., Голованов Н. С., Горяинов Н. Н., Давыдова В. А., Даниэлян А. Б., Дварионас Б. Д., Иванов-Лавровский Л. М., Капп Э. А., Кедров М. Н., Кружков В. С., Лепешинская О. В., Литвиненко-Вольгемут М. И., Михайлов Н. А., Молдыбаев А. М., Насырова Халима, Иесмеянов А. Н., Орлов Г. Н., Оссовский А. В., Пакуль Э. Я., Паторжинский И. С., Попова Н. В., Свешников А. В., Солодовников А. В., Тарасова А. К., Томский А. Г., Уланова Г. С., Фадеев А. А., Файер Ю. Ф., Федоровский Ф. Ф., Хренников Т. Н., Царев М. И., Чиаурели М. Э., Шапорин Ю. А., Шорин М. Г., Шостакович Д. Д., Яснов М. А. болоно.

ССР Союзай Гүрэнэй Академическэ Ехэ театрын ажал-ябуулгын удхашанарые СССР-эй ажалшадай дунда ойлгуулха хэмжээ-ябуулгануудые зохёохо, тэрэшэлэн ССР Союзай Гүрэнэй Академическэ Ехэ театрын ойдо бэлэдхэжэ, энэ оной май һарада үнгэргэхэ ябадал Бүхэсоюзна Комитедтэ даалгагдаа.

Советскэ культурын хүгжэлтэдэ ССР Союзай Гүрэнэй Академическэ Ехэ театрын удхашанар тухай элидхэлнүүд ба лекцинүүд, энэ ойтой дашарамдуулан, театрнуудта, клубуудта, предприятинууд дээрэ ба эмхи зургаануудта үнгэргэгдэхэ байна. Хүдэлмэришэдтэй, албахаагшадтай, колхознигуудтай, студентнүүдтэй Ехэ театрын мастернуудай творческо уулзалганууд тэрэшэлэн эмхидхэгдэхэ юм.

Залуу уранзохёолшодой Бүхэсоюзна хоёрдохи зүблөөн

Залуу уранзохёолшодой Бүхэсоюзна хоёрдохи зүблөөн 9 үдэр үргэлжэлөөд, мартын 23-да дүүрэбэ.

Үсэгэлдэр «Комсомольская правда» газетын главна редактор нүхэр **Горюнов** үгэ хэлэбэ. Газетын адресаар зарим ораторнуудай хэлэһэн шүүмжэлэл зүб байгаа гэжэ тэрэ мэдүүлбэ. Оюун бэлигтэ залуу уранзохёолшо бүхэниие болзор сооонь ажаглан хаража дэмжэхэ, тэрэнэй творчестводо нүхэрэй ёһоор туһалха зорилго залуушуулай хэблэлэй үмэнэ табигдана.

Үхибүүдэй литературын талаар хүдэлмэрилдэг уранзохёолшо нүхэр **Коряков** (Свердловск) коммунизмын үедэ ажаһууха ба ажаллаха, бага үетэндэ зорюулан һайн номуудые олоор байгуулха шухала тухай хэлэбэ.

Залуу уранзохёолшодтой хүдэлмэрилхэ талаар советскэ уранзохёолшодой Союзай комиссиин түрүүлэгшэ нүхэр **Ажаев,** уранзохёолшо нүхэр **Софронов,** А. М. Горькиин нэрэмжэтэ литературна институдай директор нүхэр **Фатеев,** залуу уранзохёолшод нүхэд **Бондарев** (Москва), **Блюм** (Латвийска ССР), **Слуцкис** (Литовско ССР), **Лезгинцев** (Кемеровскэ область) гэгшэд үгэ хэлэбэ.

Залуу уранзохёолшодой Бүхэсоюзна хоёрдохи зүблөөн хадаа уранзохёолшодой кадрнуудай ургалтые элеэр баталан харуулаа гэжэ нүхэр **Сурков** түгэсхэлэйнгөө үгэ соо тэмдэглээ.

Большевистскэ парти, советскэ правительство, нүхэр Сталин өөрөө оюун бэлигтэ залуушуулые хүмүүжүүлхэ ба дэбжүүлхэ тухай эсэгэ ёһоной анхарал оролдолгые ходо доо гаргана. Энэнь залуу уранзохёолшодые зоригжуулна.

Зүблөөндэ хабаадагшад болбол уншагшадай хэлэһэн үгые халуунаар угтаа. Серго Орджоникидзын нэрэмжэтэ станок бүтээлгын заводой токарь-стахановец, Сталинска шангай лауреат нүхэр **Чикирев,** багша нүхэр **Зепалова,** Социалистическэ Ажалай Герой алдарта тракторист нүхэр **Борин,** МГУ-гэй студент нүхэр **Смирнов** суглараагшадые өөһэдынгөө коллективүүдэй үмэнэһөө амаршалаа. Манай советскэ гайхамшагта үнэн байдалда, хүдэлмэришэн ангиин ба колхозно таряашадай эрхим хүнүүдтэ, коммунизмын залуу байгуулагшадта, һурагша залуушуулда зорюулагдаһан уранһайханай һонин гоё зохёолнуудые улам олоор байгуулхыень залуу уранзохёолшодто тэдэнэр хүсэбэ.

Залуу уранзохёолшодой Бүхэсоюзна хоёрдохи зүблөөндэ хабаадагшад нүхэр И. В. Сталинда эльгээхэ амаршалгые угаа ехэ дэбжэлтэтэйгээр баталан абаа.

(ТАСС).

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Заиграйн аймагай партийна конференци

Һаяхан Заиграйн аймагай партийна IX конференци болоо. ВКП(б)-гэй айкомой секретарь нүхэр Черных айкомой хүдэлмэри тухай тоосоото элидхэл хэбэ. Тэрээн дээрэһээ харахада, аймагай партийна организаци тоосоото үе соо партийно-политическэ ба партийно-эмхидхэлэй хүдэлмэреэ бага зэргэ һайжаруулаа. Тэрэнэйнь ашаар, хүдөө ажахын ба промышленностиин хүдэлмэридэ зарим тэлы дэбжэлтэ туйлагдаһан байха юм.

Аймагай 26 колхозуудһаа 12-нь нэгэдэжэ, томодхогдоһон байна. 1950 ондо аймагай зарим колхозууд муу бэшээр хүдэлмэрилөө. Сагай уларилай муу байбашье һаань, үндэр ургаса туйлаһан бригаданууд бии. Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой тарьяанажалай бригадын бригадир, Социалистическэ Ажалай Герой Серапион Кириллович Киселев гектар бүриин 30 центнер шэниисэ ургуулһан байна.

Гэхэ зуура, тарьяанажалые бүхы дээрэнь абабал, үрэ дүнгүүдынь хангалтагүй байба. Колхозуудта агротехническэ хэмжээ-ябуулганууд саг болзор соогоо гүйсэд бэелүүлэгдээгүй байгаа. Дабаатын, Үнэгэтэйн, Доодо-Курбын сомоной колхозууд орооһото культурануудһаа тон бага ургаса хураһан байна. Аймаг доторнь селекционно, мелиоративно-овощеводческо станцинууд бии болобошье, тэдэнэй научна хүдэлмэрилэгшэд үндэр баян ургаса ургуулалгадань колхозуудта багаар туһалдаг байгаа.

Аймагай колхозуудай нэгэнииншье үрһэ хааха түсэбөө дүүргээгүй. Мүн гүрэндэ тарья тушааха түсэб дүүргэгдээгүй байшоо. Колхоз бүхэндэ севооборот һайнаар бэелүүлхын түлөө тэмсэл һулаар ябуулагдаа. МТС-үүдые хүтэлбэрилхэ ябадалдахи дутагдалнуудаа партиин айком усадхажа шадаагүй.

Колхозуудай парторганизацинуудаар дамжуулан, малажал хүтэлбэрилхэ хэрэгые партиин айком һайжаруулжа шадаагүй гэжэ делегадууд эрид шүүмжэлбэ. Үнгэрэгшэ жэлдэ малажал хүгжөөхэ гүрэнэй түсэб нэгэшье түрэлэй малаар дүүргэгдээгүй. Харууһанай муууһаа шалтагаалан, олонхи колхозуудта малнуудай түрахa ба гарзалха ябадал тохёолдоһон байна.

Мүнөө Ленинэй (Ангир), Молотовой нэрэмжэтэ, «III Интернационал» колхозуудта малай үбэлжэлгэ илангаяа муугаар үнгэргэгдэжэ байна.

Үнгэрэгшэ жэлдэ аймагай леспромхозууд мүн лэ схэхэн дутагдалнуудтайгаар хүдэлмэрилөө. Черемуховска ба Баруун-Тарбагатайн леспромхозууд жэлэйнгээ даалгабари дүүргээгүй. Зарим леспромхозуудай хүтэлбэрилэгшэдэй зүгһөө антимеханизаторска һанал бодол үзэгдэһэн юм. Шулуутайн леспромхоздо 45 автомашинануудай 29-ниинь, 35 тракторнуудай 8-9-ниинь хүдэлмэрилөө.

Дурсагдаһан хүдэлмэринүүдэй муугаар ябуулагдаһанай шалтагаан юуб гэбэл, партиин айком партийна эхин организацинуудаа тодорхойгоор хүтэлбэрилөөгүй, партийно-политическэ хүдэлмэридэ анхарал багаар хандуулһан байна.

ВКП(б)-гэй айкомой секретарьнууд ба бюрогой гэшүүд леспромхозуудта ошодоггүй шахуу, парторганизацинуудайнь хүдэлмэридэ тон дутамагаар туһалдаг байгаа.

Нүхэр Черных тоосоото элидхэл дотороо ажахын дутагдалнууд тухай тогтоходоо, тэдэнэй гол шалтагаание гүнзэгыгөөр шэнжэлэн элирүүлээгүй. Колхозуудай ба предприятинуудтахи партийна эхин организацинуудай хүдэлмэри тухайда багаар хэлэһэн байна.

Үгэ хэлэһэн делегадууд большевистскэ шүүмжэлэл үргэнөөр дэлгэрүүлэн, партиин айкомой, мүн тэрэнэй бюрогой хүдэлмэриин дутуунуудые эрид шууд элирүүлээ. Карл Марксын нэрэмжэтэ томодхогдоһон колхозой парторг нүхэр Жалсараев колхозно партийна эхин организацинуудай хүдэлмэрие һайжаруулха тухай ВКП(б)-гэй обкомой III пленумэй шиидхэбэрие айкомой хангалтагүйгөөр бэелүүлжэ байһан тухайда тон зүбөөр шүүмжэлээ. Тус колхозой партийна эхин организаци энэ асуудалаар айкомой зүгһөө мүнөө болотор нэгэшье заабари абаагүй байха юм.

Аймаг дотор ниитэ-политическэ ба культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри муугаар ябуулагдадаг байба. Малай олон гүүртэнүүдтэ, модо бэлэдхэлэй холын участогуудта лекци, элидхэл, газетын һонинуудые уншалга тон үсөөн үнгэргэгдэдэг, хэдэн һара соо кино харуулагдадаггүй байгаа гэжэ делегадууд тэмдэглэбэ.

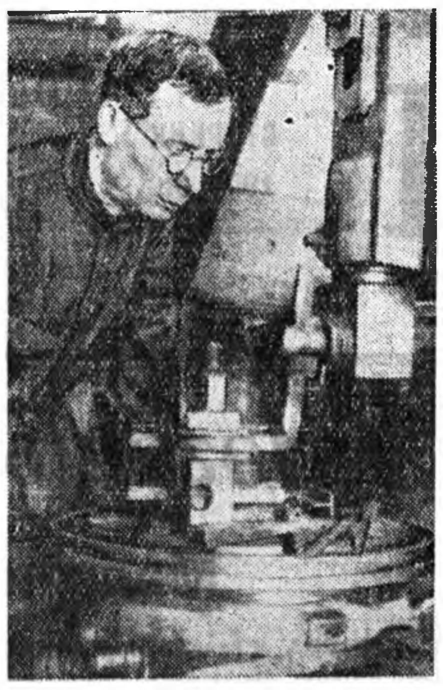
—ВКП(б)-гэй инструкторнууд леспромхоздо ерэхэдээ партийно-политическэ ба партийно-эмхидхэлэй хүдэлмэри хэрэгсээдэггүй байгаа. Айкомой пропаганда ба агитацын таһаг муугаар хүдэлмэрилнэ. Модошодой дунда ниитэ-агитационно хүдэлмэри ямараар ябуулагдажа байһые инструкторнууд ойродоошье һонирходоггүй,—гэжэ Черемуховска леспромхозой директорые политическэ талаарнь орлогшо нүхэр Павлов хэлэбэ.

Аймаг дотор партийна һуралсалай муугаар ябуулагдажа байһан тухайда, бюрогой гэшүүд нүхэд Привалов, Филиппов гэгшэд консультаци хэхээр томилогдоһон аад, тэрэнээ таһалдалда оруулжа байһан тухайдань делегат нүхэр Леушин хурсаар шүүмжэлээ.

Айкомой хүдэлмэридэхи дутуунуудые шүүмжэлхэ зуураа делегат нүхэр Бальжиров иигэжэ хэлээ: айкомой секретарьнууд колхозуудта ошожо, ажахынь бодото байдалтай танилсанагүй, шухала туһаламжа үзүүлнэгүй. Харин тэдэнэр кабинедтээ һуугаад, телефоноор захиралта үгэдэг зантай. Колхозно ажахые партийна эхин организацяарнь дамжуулан хүтэлбэрилхэ хэрэгтэ айкомой хүдэлмэрилэгшэд багаар анхарал хандуулна. Хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй хүдэлмэрие хангалтагүйгөөр ударидана.

Конференци болбол айкомой хүдэлмэридэхи элирүүлэгдэһэн дутуунуудые усадхалгада зорюулагдаһан тодорхой шиидхэбэри баталан абаа. ВКП(б)-гэй айкомой ба тэрэнэй шалгалтын комиссиин составууд шэнээр һунгагдаба.

ВКП(б)-гэй Заиграйн айкомой нэгэдэхи пленум боложо, айкомой нэгэдэхи секретаряар нүхэр Черных, секретарьнуудаар нүхэд Хандажапов, Рыбаков гэгшэд һунгагдаа.

Улан-Удын паровозно депогой мастер Н. С. Набокин эндэ 33 жэл соо хүдэлмэрилнэ. Нүхэр Набокин депогой хүдэлмэришэдэй дунда ехэ хүндэтэй юм. Тэрэ хадаа депогой эрхим стахановецуудай нэгэн мүн. Энэ 33 жэл соо нүхэр Набокин өөрынгөө ажалай методтэ хэдэн арбаад залуу хүдэлмэришэдые һургаа. Зураг дээрэ: мастер Набокин ажалдаа байна.

О. Сурнаковагай фото.

Олон хүүгэдтэй эхэнүүд шагнагдаба

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиум болбол СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1944 оной августын 18-най Указай үндэһөөр, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй үмэнэһөө олон хүүгэдтэй бүлэг эхэнүүдые орденуудаар ба медальнуудаар шагнаба.

Юһэн үхибүүдые түрэһэн ба хүмүүжүүлһэн 7 эхэ «Эхын алдар» гэжэ 1-дэхи зэргын орденоор шагнагдаба. Тэдэнэй дунда Байкало-Кударын аймагай «Третья пятилетка» колхозой колхозница Надежда Макаровна Глушкова, Мухаршэбэрэй аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой колхозница Афимья Ивановна Иванова, Бичурын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой колхозница Дулма Дубдановна Дубданова болон бусад бии.

8 хүүгэдые түрэһэн ба хүмүүжүүлһэнэй түлөө «Эхын алдар» гэжэ 2-дохи зэргын орденоор 16 эхэнүүд шагнагдаа. Тэдэнэй тоодо Курумканай аймагай Курумкан тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр Хионья Давыдовна Ларионова, Сэлэнгын аймагай Сульфатна поселогой гэрэй эзэн эхэнэр Акулина Терентьевна Ефимова, Бабушкинска горсоведтэ харьяатай Танхой поселогой гэрэй эзэн эхэнэр София Александровна Громова, Байкало-Кударын аймагай Кудара тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр Мария Аввакумовна Балдакова болон бусад оролсоно.

7 хүүгэдые түрэһэн ба хүмүүжүүлһэнэй түлөө 52 эхэнүүд «Эхын алдар» гэжэ 3-дахи зэргын орденоор шагнагдаа. Мүн «Эхын медаль» гэжэ 1-дэхи зэргын медаляар 92 хүн, 2-дохи зэргын медаляар 154 хүн шагнагдаһан байна.

Томодхогдоһон колхозой комсомольско организаци

Үнгэрэгшэ оной июльдэ Хориин аймагай Дээдэ-Курбын сомоной гурбан жэжэхэн колхозууд нэгэдэжэ, Калининай нэрэмжэтэ хүдөө ажахын томо артель болоһон байгаа. Мүнөө манай Калининай нэрэмжэтэ колхозой комсомольско организаци 55 комсомолецуудһаа бүридэнэ.

ВЛКСМ-эй ЦК-гэй IV ба комсомолой Бурят-Монголой обкомой VI пленумүүдэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, манай комсомольско организаци һүүлэй үедэ хүдэлмэреэ зарим тэды һайжаруулаа. Комсомольско организаци хадаа эмхидхэлэй талаар нилээд бэхижэжэ, колхозой урда табигдажа байһан ажахын ба политическэ зорилгонуудые бэелүүлгэдэ комсомолецуудай ба залуушуулай хүсые элсүүлхэ талаар партийна организацида һайнаар туһална. Мүн союздоторой хүдэлмэри урдынхидаа орходоо элитэ һайжараа.

Манай колхоз гүрэнэйнгөө урдахи уялгануудые сүм дүүргэһэн байна. Мүнөө малай үбэлжэлгые хоролтогүйгөөр үнгэргэжэ байнабди. Малажал дээрэ 14 комсомолецууд ажаллана. Манай комсомольско организаци хабарай тарилгын бэлэдхэлдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Хүдөө ажахын машинануудай заһабарилга Советскэ Армиин 33-дахи ойн һайндэртэ дүүргэгдээ. Тарьяанажал дээрэ хамта 35 комсомолецууд ажаллаха юм, мүнөө тэдэнэй 13-нь модо бэлэдхэл дээрэ хүдэлмэрилнэ.

Манай комсомолецууд үйлэдбэри дээрэ ажалай эрхим жэшээ харуулжа, союзнабэшэ залуушуулые дахуулан ябадаг. 1950 ондо бүхы комсомолецуудай ажалта үдэр олохо минимум дүүргээ. Комсомолка нүхэр Д. Дондукова малажал дээрэ хүдэлмэрилхэ зуураа тэрээндэ даалгагдаһан 19 үнеэнһээ 1950 ондо 19 тугал абажа, бүрин бүтэнөөр мал болгоо, нютагай үүлтэрэй үнеэн бүриһөө 850 литр һү һаагаа. Тэрэ хадаа үнэн сэхээр ажаллаһанайнгаа түлөө сомонойнгоо Соведэй депутадаар хоёрдохёо һунгагдаа. Мүн комсомолка Д. Намжилова 19 үнеэнһээ 19 тугал абажа тэнжээһэн, үнеэн бүриһөө 750 литр һү һааһан байха юм.

Комсомолка Д. Намдакова үнгэрэгшэ жэлдэ «НАТИ» трактор жолоодожо, 30 үдэрэй турша соо 450 га тарья хураһан, 200 үлүүтэй килограмм горючи алмаһан байна. Эрхим ажалайнгаа түлөө нүхэр Намдакова ВЛКСМ-эй обкомой Хүндэлэлэй грамотаар шагнагданхай. Модо бэлэдхэл дээрэ модо таллуулагшадаар хүдэлмэрилдэг комсомолецууд нүхэд Б. Д. Эрдынеев, И. Ш. Балдандоржиев үдэрэйнгөө даалгабаринуудые 110—130 процент дүүргэнэ. Иимэ жэшээнүүд олон.

Манай организацида комсомольско эхин политһургуу[...] хэр Сталинай биографи [...] кружок хүдэлмэрилнэ. Б[...] комсомолецуудай һуралсала[...] дуулагданхай.

Комсомольско организа[...] намжаар 1951 ондо колхо[...] нэ клуб бариха гэжэ [...] правлени тогтоогоо. 12 [...] лецууд ба залуушуулһаа [...] һэн хоровой ба драматиче[...] жогууд хүдэлмэрилдэг. Э[...] жогууд колхознигуудта зу[...] да ба дуунай номернуу[...] руулдаг байха юм. [...] радио коллективнээр шаг[...] хидхэгдэдэг, һарада 1—2 [...] кинокартина харуулагдад[...]

Агитационно хүдэлмэри [...] нигуудай дунда ябуулха [...] манай комсомолецууд [...] организацида эдэбхитэй[...] һална. Комсомолецуудна[...] даа шахуу ямар нэгэн газ[...] даг. Мүнөө комсомолой 1[...] агитаторнуудаар хүдэлмэ[...]

Февралиин эхээр «Ко[...] гэжэ һайндуранай спорти[...] щество байгуулагдаа. [...] 120 хүн, тэрэ тоодо 39 эх[...] шүүд боложо ороо. Энэ [...] релиин нэгэн хүрэтэр [...] стадион түхеэрхэ гэжэ [...] мольско суглаан дээрээ [...] байнабди.

Гэхэ зуура, манай хүд[...] үшөө ехэхэн дутуунууд би[...] бэл, шүүмжэлэл ба өөрыгө[...] жэлэл үшөө багаар дэлгэ[...] нэ. Комсомольско политһу[...] ба кружогой занятинууд [...] теоретическэ үндэр хэмж[...] гэргэгдэнэгүй. Занятиһаа [...] ябадал үзэгдэнэ.

Культурно-гэгээрэлэй [...] ридэ дутуу зүйлнүүд олон[...] лаймнай зарим ферм[...] улаан булангууд түхеэр[...] радио оруулагдаагүй байн[...]

Элэ бүгэдэ дутуунууда [...] ха хэрэгтэмнай ВЛКСМ-эй [...] мой зүгһөө туһалдаггүйнь [...] тэй. Үнгэрэгшэ оной сен[...] хойшо манай томодхогдоһ[...] хоздо айкомой нэгэшье ху[...] лэгшэ ябаагүй.

Саашадаа манай комс[...] организаци хүдэлмэриинг[...] дутуунуудые усадхажа, к[...] гоо урдахи зорилгонуу[...] лүүлгэдэ залуушуулай хүс[...] сүүлхэ хэрэгтэ партийна [...] циин бодото туһалагша [...] түлөө шууд тэмсэхэ байна[...] дэлмэреэ һайжаруулга[...] ВЛКСМ-эй айком бодото [...] ламжа үзүүлхэ бэзэ гэжэ [...] набди.

Г. Донд[...]

Хориин аймагай Ка[...] нэрэмжэтэ колхозой [...] мольско организацин[...] ретарь.

АСУУДАЛ БА ХАРЮУГАЙ ВЕЧЕР

ВЛКСМ-эй Бичурын аймагай комитет асуудал ба харюугай вечер һаяхан Бичура тосхондо үнгэргэбэ. Энэ вечер ехэ һонирхолтойгоор үнгэрөө. Залуу колхознигууд, хүдэлмэришэд ба албахаагшад олон асуудалнуудые һураһан байна.

Хүдөө ажахын, политическэ, уласхоорондын ба бусад темэнүүд дээр 50 гаран асуудалнууд [...] дажа, бултандань харюу [...] вечертэ багшанар, агро[...] зоотехнигууд, медицинскэ [...] рилэгшэд ба бусад мэр[...] хабаадалсажа, асуудалнууд[...] рюу үгэһэн байна.

А. Шу[...]

Малшадые культурнаар хангана

Малажалай холын гүүртэнүүдэй малшадые культурнаар хангахын тулада Хэжэнгын аймагта 1949 ондо нүүдэл улаан гэр эмхидхэгдээ һэн. Үнгэрэгшэ жэлнүүдэй туршада тус улаан гэр (даагшань нүхэр В. Самандуев) малшадай культурна эрилтэнүүдые хангаха талаар багабэшэ хүдэлмэри хээ. Тэрэшэлэн хүдөө ажахын шухала кампанинуудай үедэ колхознигуудай дунда культурно-ниитын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулаа.

Культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэриин таһагай уридшалан баталһан маршрудаар тус улаан гэр хүдөө нютагуудаар гарадаг юм. Тэрэнэй хүдэлмэрилэгшэд малажалай гүүртэнүүдээр, полевой стануудаар ябахадаа политическэ, хүдөө ажахын, уласхоорондын ба бусад темэнүүд дээрэ элидхэл, хөөрэлдөөнүүдые хэдэг, уранһайханай номуудые, газетэ, журналнуудые шангаар уншалга эмхидхэдэг. Тиихэ үедэнь тэдэнэй зариманиинь улаан булангуудые уранһайханаар шэмэн гоёодог, «дайшалхы хуудаһа», ханын газетэ гаргадаг, лозунгнуудые, плакадуудые болон диаграммануудые зурадаг юм.

Үнгэрэгшэ жэлдэ тэдэнэр 700 гаран элидхэл ба хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэһэн, 150-аад ханын газетэ ба «дайшалхы хуудаһануудые» гаргаһан, 60 монтажнуудые, диаграммануудые зураһан байна. Тус улаан гэр өөрын номой фондтой юм. Тэрэнэй хүдэлмэрилэгшэд хүдөө нютагуудаар ябахадаа ном тараалга эмхидхэнэ.

Тус улаан гэр уранһайханайнгаа самодеятельностиин коллективтэ аймцентрынгээ ба хүдөө нютагуудай эдэбхитэдые хабаадуулна. Тэдэнэй хүсөөр уранһайханай агитбригада эмхидхэгдэжэ, малшадта элдэб зүжэг наада харуулна. Гадна, энэ үбэлдөө тэдэнэр Патайн Горхондохи модо бэлэдхэлэй участогай хүдэлмэришэдтэ хэдэн дахин зүжэг наада харуулаа.

Гэхэтэй хамта, улаан гэрэй хүдэлмэридэ үшөөл дутагдалнууд бии. Радиоприемник ба бусад зарим культинвентарьгүй юм. Мүн транспортгүй дээрэһээ боложо, түсэбөөр хараалагдаһан газарнуудта улаан гэрэй хүдэлмэрилэгшэд саг болзор соогоо ошожо шададаггүй ушарнууд гарадаг. Тэдэнэр эдэ дутагдалнуудаа усадхажа, хүдэлмэреэ улам һайжаруулхын тулада ехэхэн хүсэл оролдолго гаргана.

Ц. Золтоев.

Залуу коммунистнуудые большевистскэр хүмүүжүүлхэ

☆

Б. ЗОНХОЕВ,
ВКП(б)-гэй Кяхтын айкомой секретарь

☆ ☆

Коммунизмын түлөө тэмсэлдэ советскэ арадые зоригжуулагша ба эмхидхэгшэ—манай большевигүүдэй парти хадаа өөрынгөө гэшүүдые, илангаяа залуу коммунистнуудые хүмүүжүүлгэдэ хододоо ехэ анхарал табидаг. Залуу коммунистнуудые хүмүүжүүлгэ хадаа партидоторой хүдэлмэриин шухала зүйл болоно.

Манай Кяхтын аймагай партийна организацида нилээд олон залуу коммунистнууд бии. Һүүлшын хоёр — гурбан жэлэй туршада ВКП(б)-гэй гэшүүдэй ба гэшүүдтэ кандидадуудай зэргэдэ 100 гаран хүнүүд абтаһан байна. ВКП(б)-гэй айком ба партийна эхин организацинууд залуу коммунистнуудые хүмүүжүүлхэ, тэдэниие партийна ажабайдалтай һайнаар танилсуулха хэрэгые шухала дээрэ тоолоно.

ВКП(б)-гэй түүхые ба теориие гүнзэгыгөөр шудалалга хадаа бүхы коммунистнуудые большевистскэр хүмүүжүүлгын үндэһэ мүн. Тиимэһээ коммунистнуудай марксистско-ленинскэ мэдэрэлые дээшэлүүлхын тула бидэнэр оролдонобди. Манай коммунистнууд бултадаа шахуу, илангаяа залуу коммунистнууд барандаа мүнөө партийна һуралсалда хабаадуулагданхай. Аймаг дотор 13 политһургуулинууд, «ВКП(б)-гэй түүхын Хураангы курсые» шудалха 29 кружогууд, В. И. Ленинэй ба И. В. Сталинай биографинуудые шудалха 30 гаран кружогууд хүдэлмэрилнэ. Теоретическэ талаараа һайн бэлэдхэлтэй коммунистнууд политһургуулинуудые ба кружогуудые хүтэлбэрилэгшэдөөр томилогдонхой.

Политическэ эрдэмээ дээшэлүүлхын түлөө оролдодог, партийна хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг залуу коммунистнууд манай аймагай партийна организацида олон бии. Тэдэнэй тоодо Куйбышевай нэрэмжэтэ промартелиин хүдэлмэрилэгшэ нүхэр Н. П. Столар, «Большевик» колхозой гэшүүн нүхэр Г. Д. Эрдынеев, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой колхозник нүхэр И. С. Каленов, Сүхын арһанай заводой хүдэлмэрилэгшэ нүхэр М. А. Ладыжинский ба бусад оролсоно.

230 гаран коммунистнууд, тэрэ тоодо 40 гаран залуу коммунистнууд марксистско-ленинскэ теориие бэеэ даагаад шудална. Бултадаа һуралсалай түсэбэй ёһоор хүдэлмэрилнэ. 30 гаран консультантнууд эдэндэ хододоо туһаламжа үзүүлжэ байдаг. ВКП(б)-гэй түүхээр, марксизм-ленинизмын классигуудай зарим зохёолнуудаар лекцинүүд партийна кабинедтэ уншагдадаг, консультацинууд ба дэлгэрэнгы хөөрэлдөөнүүд үнгэргэгдэдэг. Марксизм-ленинизмые бэеэ даагаад шудалдаг олонхи коммунистнууд өөһэдынгөө теоретическэ бэлэдхэлые амжалтатайгаар дээшэлүүлжэ байна. ВКП(б)-гэй залуу гэшүүн В. И. Попова (Кяхтын дунда һургуулиин багша), коммунист Т. Н. Егоров (промбанк) ба бусад ажалшадай дунда политическэ элидхэлнүүдые хододоо хэдэг болоо. Залуу коммунистнуудай дундаһаа хэдэн олон нүхэд пропагандистска хүдэлмэридэ дэбжүүлэгдэһэн байха юм. Жэшээлхэдэ, залуу коммунист нүхэр С. Юмтаров Усть-Киранска сомоной Соведэй Сталинай нэрэмжэтэ колхозой парторганизациин политһургуулиие хүтэлбэрилнэ, залуу коммунистка нүхэр Клиновская Калининай нэрэмжэтэ колхозой парторганизацида консультантаар хүдэлмэрилнэ. Иимэнүүд жэшээнүүд олон.

Партийна ажабайдалда коммунистнуудые эдэбхитэйгээр хабаадуулжа, партийна хүдэлмэри дээрэ тэдэниие, илангаяа залуу коммунистнуудые, хүмүүжүүлхэ гээшэ угаа ехэ удхашанартай гэжэ парти һургадаг.

Коммунистнуудые большевистскэр хүмүүжүүлгын шухала аргануудай нэгэниинь партийна даалгабари болоно. Манай аймагай партийна эхин организацинуудай олонхи коммунистнууд партидоторой хүдэлмэридэ хангалтатайгаар хабаадалсадаг, партийна даалгабаринуудые оролдосотойгоор дүүргэдэг байха юм. Жэшээ болгон Куйбышевай нэрэмжэтэ промартелиин партийна эхин организациие абажа үзэе. Тэндэхи коммунистнууд, илангаяа залуу коммунистнууд большевистскэ хүмүүжүүлгын нилээдгүй һайн һургуули гарана.

Артелиин хүдэлмэришэн-стахановец нүхэр Н. П. Столар ВКП(б)-гэй гэшүүндэ кандидадаар абтаһан байгаа. Тиигээд тэрэниие партийна организациингаа ажабайдалтай һайнаар танилсуулжа, өөртэнь партийна даалгабаринуудые дүүргүүлдэг болоо. Нүхэр Н. Столар хадаа газетэ ба номуудые хододоо уншадаг, политһургуулида һурадаг болоһон байгаа. Уданшьегүй партийна суглаан дээрэ нүхэр Столар промартелиингээ сабхиин цехтэ агитатораар томилогдоод, хүдэлмэрилжэ эхилээ һэн. Партийна даалгабаряа нүхэр Столар һайнаар дүүргэдэг, партийнабэшэ хүнүүдтэ ажалай үльгэр жэшээ харуулдаг, коллективэйнгээ дунда социалистическэ мүрысөө дэлгэрүүлдэг болоо. Тэрэнэй ашаар тус цех хадаа промартелиингээ түрүү цехүүдэй нэгэн болоһон юм. Нүхэр Столар сабхиин цехые даагшаар, мүнөө промартелиингээ правлениин түрүүлэгшээр дэбжүүлэгдээ. 1950 ондо нүхэр Столар ВКП(б)-гэй гэшүүн болгожо абтаһан байна. Өөрынгөө политическэ эрдэмые дээшэлүүлхын түлөө нүхэр Столар хододоо оролдоно. ВКП(б)-гэй түүхые шудалха дээшэлүүлэгдэһэн түхэлэй кружогто тэрэ мүнөө һуралсана.

Кяхтын таможнын партийна организаци ВКП(б)-гэй гэшүүдтэ кандидадуудые хүмүүжүүлхэ хүдэлмэрие һайнаар табиһан байна. Коммунист бүхэниинь партийна даалгабари дүүргэдэг. Тус парторганизациин секретарь нүхэр Ж. Гаврилова коммунистнуудай, илангаяа залуу коммунистнуудай, даалгабаринуудаа ямараар дүүргэдэгыень саг үргэлжэ хинажа байдаг.

Залуу коммунистнуудые ургуулан хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ мүн МГБ-гэй Кяхтын городской отделениин парторганизаци ба бусад зарим партийна эхин организацинууд һаналаа ехээр табидаг юм.

Партийна суглаан болбол коммунистнуудые большевистскэр хүмүүжүүлгын шухала һургуули болоно. Тиимэһээ ВКП(б)-гэй айком хадаа партийна суглаануудые үнгэргэлгэдэ анхаралаа хододоо хандуулдаг байна. Партийна суглаануудые саг соонь үнгэргэдэг, тэндэ партидоторой хүдэлмэриин шухала асуудалнуудые зүбшэн хэлсэдэг, шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлэл дэлгэрүүлдэг партийна эхин организацинууд манай аймаг дотор олошороо. Мүн үйлэдбэри дээрэ олонхи коммунистнууд ажалшадта жэшээ харуулдаг, түрүү үүргэсэ дүүргэдэг байна.

Гэбэшье, залуу коммунистнуудые большевистскэр хүмүүжүүлгэдэ дутагдалнууд үшөөл бии байһаар. Жэшээлхэдэ, МТС-эй парторганизацида 3 кандидадууд бии аад, тэдэнэрэй бултанайнь кандидат ябаха болзорынь үнинэй үнгэршэнхэй. Тэдэнэй идейно-политическэ хэмжээе дээшэлүүлхын тулада партийна организацин[...] ямаршье хүдэлмэри хэгдэ[...] хуу. Тэдэ кандидадуудта [...] даалгабари үгтэдэггүй юм. [...] аймгүйсэдкомой партийна [...] зациин залуу коммунист [...] Будаев өөрынгөө политиче[...] дэрэлые дээшэлүүлхэ гэжэ [...] доггүй, тэрээндэ партийна [...] зациин зүгһөө туһаламж[...] лэгдэдэггүй байна. Айму[...] мой парторганизациин ко[...] нуудай политическэ һурал[...] асуудал ВКП(б)-гэй айком[...] рогой заседани дээрэ һая[...] сэгдэжэ, бии байһан дута[...] дынь элирүүлэгдээд, ту[...] усадхаха хэмжээнүүд хар[...] һан байна.

Партийна хүдэлмэриин [...] шэл дээрэһээ харахада, па[...] рой хүдэлмэрие һайнаар [...] коммунистнуудай эдэбхи [...] гаргадаг партийна орга[...] коммунистнуудые большев[...] хүмүүжүүлгэ һайн байдаг.

Һаяхан болоһон аймагай [...] на конференци дээрэ ком[...] нууд үгэ хэлэхэдээ, парт[...] хүдэлмэрие саашадань [...] руулха, коммунистнуудые, [...] гаяа залуу коммунистнууд[...] мүүжүүлхэ хүдэлмэриин д[...] нуудые усадхаха, тус хэр[...] харалаа ехээр хандуулда[...] эрилтэ ВКП(б)-гэй айком[...] тийна эхин организацинуу[...] табиһан байна. Коммуни[...] энэ тон зүб эрилтые дүүрг[...] лөө ВКП(б)-гэй айком ба[...] на эхин организацинууд ез[...] тэмсэхэ байна.

Майн урда тээхи мүрысөөн

...элэй заводойхидой амжалтанууд

...изированнэ шэлэй заво... ...дэлмэришэд, инженернүүд, ...д ехэхэн дэбжэлтэтэйгээр ...жа байна. Цех, бригада ... мастер бүхэн Майн нэгэнэй ...ые табан һарынгаа түсэб ... угтахаар эрмэлзэн хү...рина.

...нно-ванна, отололгын бо...алалгын цехүүдтэ ороходо, ...1-эй һайндэрые ажалай ам...нуудаар угтагты гэһэн уряа...лакадууд олоороо харагда... ...с заводой коллектив һунгал...ай үдэрые ехэхэн амжалта...р угтаһан байгаа. 50 мян...вадратна метр шэл түсэбһөө ...р үгөө. Нэгэдэхи сортын шэл ...та 5 процентээр ехэ болоо.

...эй хэдэхэн үдэрнүүдтэ тү... гадуур 42 мянган квадрат...тр шэл, тиихэдэ нэгэдэхи ...шэл 5 процент үлүү ехээр ...ын орондо 17 процент гар... байна.

... бүхы амжалтанууд хайшан ...туйлагданаб гэхэдэ, тус за...ойдой дунда социалистическэ ...н үргэнөөр дэлгэрэнхэй. ...абаа һаа тэрээнээ заатагүй ...гэһэн ёһо гурим хүдэлмэ... бүхэнэй хуули болонхой.

Механизмуудай хүсые хүсэд дүүрэнээр ашаглана. Тиимэһээ стахановецуудай тоо үдэр бүри олошорно.

Үнгэрэгшэ һарада түсэбһөө гадуур 2155 квадратна метр шэл отолһон суута стахановец нүхэр Гармышев социалистическэ мүрысөөндэ түрүүлжэ ябана. Мүн БМАССР-эй Верховно Соведэй депутат нүхэр Д. Ш. Яптуев мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ гаранхай. Тэрэ хадаа нэгэдэхи сортын шэл 40 процент гаргаха байһан аад, мүнөө 85 процент хүргэнэ. 2377 квадратна метр шэл түсэбһөө гадуур гаргаһан байха юм.

Мастер Шитин түсэбһөө гадуур 3244 квадратна метр сонхын шэл гаргажа, коммунизмын шэнэ барилгануудта өөрынгөө оруулалта хэбэ. Шэл отологшод нүхэд Е. Косолапова, А. Грыдина, Т. Ермолаева, Серебренникова, Дарья Хмелёва болон бусад мүн лэ горьтойхон амжалтануудые туйлана.

Энэ алдарта коллективэйхид нимээр ажаллажа, Эхэ оронойнгоо экономическа хүсые бүхэжүүлжэ байна.

Х. Петров.

Инженер Ковалёвой методээр

...лгосрыбтрестын загаһа...рын олонхи комбинадуудай ...рилэгшэд инженер Ковалё...тодые хэрэглэн, үдэрэйн... нормонуудые дүүргэдэггүй, ...аар гээгдэжэ ябадаг зага...ые түрүүшүүлэй зэргэдэ ... тушаа бага бэшэ хүдэл... ябуулжа эхилээ. Жэшээнь, ...Ангарска рыбокомбинадта ...торынь нүхэр Константинов) ...гагнуурша нүхэр Алексеева... стахановска ажалай метод ...ээгдээд, үйлэдбэри дээрээ ...рүүлэгдээ. Тиигэжэ хүдэлмэ...эй ажалай бүтээсэ эрид дээ...

...хановска методүүдтэ хүдэл...дые һургаха ябадалай ...ээ урда тээ гагнуурша нү... Мясникова үдэрэйнгөө нормые ...гүй байгаа һаа, мүнөө ...овецуудай методтэй танил... байхадаа, үдэр бүри 1,5 нор...үргэдэг түрүү хүн болоо. ...консервнэ цехын загаһа сэ...г стахановка Александра Татарниковагай дүй дүршэлтэй танилсаһан залуу хүдэлмэришэд ажалай үндэр бүтээсэ туйладаг хүнүүд болоо. Тиихэдэ загаһа сэбэрлэгшэд Калашникова, Черкасова гэгшэд нормонуудаа стахановка Татарниковаһаа ехээр дүүргэнэ.

Тэрэшэлэн Усть-Баргажанай загаһанай комбинат (директорынь нүхэр Чирков) стахановецуудайнгаа методүүдтэ бүхы хүдэлмэришэдөө һурган, хүдэлмэри дээрээ горьтойхон амжалтануудые туйлажа эхилээ. Мүнөө тус комбинадай хүдэлмэришэд үдэрэйнгөө нормонуудые дунда зэргээр 20 процентээр үлүүлэн дүүргэнэ.

Тус комбинадуудай коллективүүдэй гэшүүд Майн урда тээхи социалистическэ мүрысөөндэ барандаа орожо, дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абанхай. Мүнөө тэдэнэр тэдэ уялгануудаа дүүргэхын түлөө эршэ ехэтэйгээр тэмсэжэ байна.

Ф. Деминев.

Шэнэ уялгануудые абаба

...хан Торин аймагай нютагай ...шленностиин хүдэлмэришэ...аймагай зүблөөн боложо, 1950 ...хүдэлмэриин дүнгүүд ба 1951 ...зорилгонууд тухай асуудал ...н хэлсэбэ. Энэ асуудалаар ...л хэһэн аймгүйсэдкомой тү...ршын орлогшо нүхэр П. Я. ...ов үргэн хэрэглэлэй эд ба... өөрынь үные химдаруулдаггүй, тэрээнэй шанарые һайжаруулдаггүй аймпромкомбинадай хүдэлмэрине шүүмжэлээ.

Тиигээд тэдэнэр Агуу Октябриин 34-дэхи жэлэй ой хүрэтэр жэлэйнгээ программые дүүргэхын түлөө мүнөө Майн урда тээхи мүрысөөндэ оробо.

Р. Бардаханов.

Эхэ орондоо модо ехээр үгэе!

Амжалтата ажал

Республикын лесокомбинадуудай, шпалозаводуудай коллективүүдэй гэшүүд модо бэлэдхэлэй һарын үедэ һайнаар хүдэлмэрилжэ байнад. Нүхэр Сталинда үгэһэн уялгануудаа саг соонь дүүргэхын түлөө социалистическэ мүрысөө үргэдхэһэн Эрийскэ леспромхозой шпалохюрөөдэхэ завод мартын 20-ной байдалаар квартальна түсэбөө 116 процент, Онохойн лесокомбинат—110 процент, Үлын модо урадхуулгын конторо—101 процент, Улан-Үдын модоной завод—108 процент дүүргэө.

Эдэ амжалтануудаа саашадань арбидхахын түлөө тус коллективэйхид Майн урда тээхи мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсожо байна. Энэ түүхэтэ үдэрые таба хахад һарынгаа даалгабаринуудые дүүргэн угтахын түлөө тэдэнэр тэмсэжэ эхилээ.

А. Дейнеко.

Хоёр нормо

Нүхэр Сталинда Бурят-Монголой модошодой эльгээһэн бэшэг дотор машинистнууд Ташлыксв, Популов хоёрой нэрэ оролсонхой. Тэдэнэр модо зөөлгые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө мүрысөө үүсхэгшэд боложо, халаан бүхэнэйнгөө нормые 210—250 процент хүрэтэр дүүргэнэ.

Ж. Борисов.

Модошодой ажалые муугаар эмхидхээ

Шулуутайн леспромхозой мастерска участогуудта хүдэлмэрилдэг Бичурын аймагай колхозниг уудсезоннигууд нүхэр Сталинда бэшэһэн бэшэг соо абаһан уялгануудаа дүүргэхын түлөө эршэмтэйгээр тэмсэнэд. Теэд, тэдэнэрэй ажал хүдэлмэрине эндэхи мастернууд зүбөөр эмхидхэжэ, колхозник бүхэнэй түсэбөө дүүргэхэ хэрэгтэнь туһалнагүй, заримдаа тэдэнэртэ һаад тойбо татана.

Жэшээнь, Дээдэ-Мойсо гэжэ мастерска участогта хүдэлмэрилдэг колхозниггууд үглөөнэй 10—11 час хүрэтэр ажал хүдэлмэригүй, барагууд соогоо һуудаг байна. Юуб гэхэдэ, тэндэ ажалладаг кадрова хүдэлмэришэд 5 километртэ байдаг тосхондо ошожо хонодог. Мастер Соболёв, участогай начальник Дахин хоёр тэдэ хүдэлмэришэдэй ерэтэр ямаршье наряд сезоннигуудта үгэдэггүй байха юм.

Тиихэдэ, модо шэрэгшэдтэ үглөөдэртөө хэхэ хүдэлмэриинь наряд үдэшэндөө үгэдэггүй, урда үдэр хэһэн хүдэлмэриинь саг соонь тушаажа абадаггүй зантай юм. Тэрэшэлэн Хурай гэжэ участогай мастер Гороховский Ждановай нэрэмжэтэ колхозой модошодой хэһэн хүдэлмэрине хэдэн часаар тушаажа абанагүй.

Мүн «Шабур», «Андреевский ключ» гэжэ участогуудта хүдэлмэрилдэг Чапаевай нэрэмжэтэ колхозой сезоннигуудта хэхэ хүдэлмэриинь наряд саг соогоо үгтэнэгүй. Харин тиихэдэ, хэдэн олон автомашинанууд модо шэрэхээр ерээд, ашаалха хүнүүдэй үсөөн дээрэһээ хэдэн час соо ээлжээндэ байдаг. Минии байхадаа хашаршаһан эдэ колхозниггуудай модо ашаалха наряд эрихэдэнь, тэрэниинь үгэдэггүй юм.

Тус участогуудта культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри огто ябуулагданагүй. Сезоной эхилһээр кино, концерт, зүжэг наада харуулагдаагүй байна. Колхозниггуудай хүдэлмэрие заримдаа бага болгохо ябадал эндэхи мастернууд гаргана. Жэшээнь, Молотовой нэрэмжэтэ колхозой модошод Е. П. Герасимовай февралиин хоёрдохи хахадта хэһэн хүдэлмэриинь 93 түхэригтэ багаар сэгнэһэн байгаа. Мүн Фёдор Герасимовай хүдэлмэрие 124 түхэригөөр бага болгожо, сэгнэһэн байха юм.

Хүдэлмэришэдэй болон сезоннигуудай хэһэн хүдэлмэрие тушаажа абахадаа, тэдэнэрэй гарые наряд дээрээ табюулха ёһотойшье һаа, энэ заабарине мастернууд дүүргэдэггүй байна. Мастернууд Новачок ба Юшкайти гэгшэд колхозник Раззуваевай хахад һара соо хэһэн нормые 25 кубометрээр, тиихэдэ, Асеевэй нормоһоо 7 кубометр хороожо, үбэршэлхые оролдоһон байгаа.

Эдэ бүхы алдуу дутуунуудые леспромхозой хүтэлбэрилэгшэд мэдэжэ байбашье, ямаршье хэмжээ абанагүй.

И. Кряжев, ВКП(б)-гэй Бичурын айкомой пропагандист.

Хандагатайн леспромхозой узкоколейнэтүмэр замай машинист С. С. Маслов (зүүн гарһаа) модо шэрэлгээр үдэрэйнгөө нормые 30 процентээр үлүүлэн дүүргэнэ. Зураг дээрэ: Станциин дежурна М. Семигузов нүхэр Масловай поездые рейсдэ эльгээжэ байна. Д. Носовой фото.

Ажалшадай бэшэгүүдһээ

Худал мэдээнүүд хэндэ хэрэгтэйб

Агрозоотехническэ курсануудта занятинуудай эхилһээр аяар 4 һара болобо. Гэбэшье, Бичурын аймагай томодхогдоһон колхозуудта курсанууд тон муугаар хүдэлмэрилнэ. Томодхогдоһон колхозуудта зоотехническэ 8, агрономическа 6 курсанууд эмхидхэгдэнхэй, тэндэ 317 колхозниггууд һуралсана гэжэ тоологдодог. Теэд үнэн дээрээ тиимэ бэшэ.

Курсануудта занятинууд программын ёһоор үнгэргэгдэнэгүй. Жэшээнь, Харлунска сельсоведэй Кировэй нэрэмжэтэ колхоздохи курса 6 заняти үнгэргөө гэжэ тэрэниие даагша ветфельдшер нүхэр Будаев АСХО-до мэдээсэһэн байгаа. Гэбэшье, энээнэйнь шал худал байһаниинь элирүүлэгдэбэ. Эндэ оройдоо 2 заняти үнгэргэгдэһэн байха юм. Энээндэнь 25 хүн хабаадалсаха ёһотой аад, оройдоо 9—10 хүн ерэһэн байна. Эдэ занятинуудта нэгэшье фермые даагша ерээгүй. Энээн тушаа колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Гармаевта хэлэхэдэ «минии хэрэг бэшэ, өөһэдөө суглуулаад заагты» гэжэ һэнгэргүйгөөр харюусаһан байха юм. Ингэжэ, нүхэр Гармаев курсануудай хүдэлмэрие һайжаруулхын орондо, харин хойрог ноёрхуу зан гаргана.

Мүн тэрэшэлэн Молотовой нэрэмжэтэ колхозой зоотехническэ курсые даагша нүхэр Бурлаков 10 заняти үнгэргөөб гэжэ худалаар мэдээсээ. Тэрэ хадаа оройдоо 2—3 заняти үнгэргэһэн байха юм. Калининай, Ждановай нэрэмжэтэ колхозуудай курсануудые даагшад агроном Зеленкина, зоотехник Сахарова гэгшэд баһал юушье хэнэгүй.

Бичурын аймагта агрозоотехническэ курсанууд хэзээ мүртэйгөөр хүдэлмэрилжэ эхилхэ юм гэжэ АСХО-е даагша нүхэр Жаркойһоо асуугдана.

Б. Будаев.

Хойрог продавец

Бурмонторгын эдеэ хоолой № 43 магазиниие даагша Анна Моросова ажал хүдэлмэридөө харюусалгагүйгөөр ба албан хойрогоор хандажа, советскэ худалдаа наймаанай гурим бүдүүлигээр эбдэнэ. Тэрэ дуратай сагтаа магазинаа нээдэг, дурагүй сагтаа хаадаг байхаһаа гадна, магазин соогоо ариг сэбэрые оройдоошье сахидаггүй, һалан муухайгаар байлгадаг, магазин соогоо халаадгүйгөөр байдаг юм. Магазиндаа тэрэ эдеэ хоолой зүйлнүүдые хомороор асарна, байһан продуктнуудынь тооһондо даруулшоод хэбтэдэг. Магазинаа ходо юундэ хаанаш гэхэдэ, город ошооб гэжэ гү, али үбшэлөөб гэжэ худалаар хэлэдэг юм. Хойрог нобшоор ажалладаг Моросовагай гэмээр эндэхи ажалшад магазинай үүдэ һахижа, үнэтэ сагаа дэмы гээнэ.

Ц. Дандаров.

...уралсалай жэлые амжалтатайгаар дүүргэхэ

☆

Г. ЦЫГАНКОВ,
БМАССР-эй гэгээрэлэй Министр

☆ ☆

...һуралсалай жэлэй үнгэрэгшэ ... манай республикын һур...нууд ургажа ябаа залуу үе... хүмүүжүүлхэ ба һургаха ...ээ нилээд дэбжэлтэ туйла...адаа. Һуралсал-хүмүүжүүл... хүдэлмэрине Яруунын, Түн..., Мухаршэбэрэй ба бусад ...нуудай һургуулинууд нилээд ...рүүлһан байна.

...этэй хамта өөһэдынгөө мэр...ые эрхимээр шудалһан, ме...ска баян дүй дүршэлтэй баг... бүри олошороо. Предмет бү... идейно-теоретическэ үндэр ...ндэ заажа, һургалгынгаа ...дүршэлые дээшэлүүлжэ, һу...адай муу сэгнэлтэ абаха яба...дхахын түлөө тэсэмгэйгээр ...оһон республикын һургуули... түрүү багшанар Е. Порох...тиарова (Улан-Удэ), В. Ка...ина (Кабанск), С. Говорина ...ршэбэр), Кузьмин, Наумова ...) ба бусад һайн амжалта... туйлаа.

...нознаниин асуудалнуудаар ... И. В. Сталинай зохёолнууд ...ба бурят хэлэнүүдые науч...эһэ һуури дээрэ шэнэдхэн ...хэрэгтэ схээр туһалаа. Ород ...рят хэлэнүүдые һурагшадай ...ынь шанар һайжараа. Ород ...шадаг багшанар Е. Танская ...-Удын № 2 дунда һургуули), ...сторная (Кабанскын дунда ...ули), Халтуринская (Улан-... № 1 дунда һургуули), Ка...ршвили (Үнэгэтэйн дунда ...ули) ба бусад багшанар һу...айнгаа үзэжэ байһан мате...удта хабаатай темэнүүдээр ...ай упражнени, диктант, из... бэшэлгэдэ ехэ анхарал хандуулна. Үзэһэн материалнуудаа согсолхын ба һурагшадай ойлгожо абахын тулада синтаксическа, морфологическа разбор болоно. Диктант, изложени хэһэнэйнгээ һүүлээр алдуунууд дээрээ хүдэлмэрилгые тэдэнэр эмхидхэдэг ба һурагшадай бүхы бэшэгэй хүдэлмэрие шалгажа үзэдэг юм.

Һургуулинуудта биологи заалгын идейно-теоретическэ хэмжээ дээшэлээ. Диалектико-материалистическэ зүб үзэл бодол һурагшадта бии болоно. Мичуринска түрүү биологическа наукын һургаалай ёһоор хүдөө ажахын түрүүшүүлэй хайшан гээд хүрьһэ муутай газарые элдүүрилжэ, баян ургаса хуряадаг, шэрүүн хүйтэн уларилтай газарнуудта яажа элдэб культурын ургамалнуудые ургуулдаг тухайнь биологиин багшанар И. Сорокин (Брянска долоонжэлэй һургуули), Молоков (Үнэгэтэйн дунда һургуули), А. Горовенко (Ильинскэ долоонжэлэй һургуули), А. Павлова (Улан-Удын № 6 һургуули) ба бусад һурагшадтаа ойлгосотойгоор, эли тодо жэшээ харуулан хөөрэжэ үгэнэ. Мүн олон һургуулинуудай дэргэдэхи һуралсал-туршалгын участогууд муубэшээр эмхидхэгдэнхэй.

Тэрэшэлэн бусадшье предмедүүдые заалгын талаар зарим тэды амжалтанууд туйлагдаа.

Гэбэшье, республикын олохон һургуулинуудай һуралсал-хүмүүжүүлгын хүдэлмэридэ ехэхэн дутагдалнууд бии байһаар. Энэ һуралсалай жэлэй түрүүшын хахад соо бүхы һурагшадай успеваемость 75,6 процент болоо. Иимэ байдал хадаа зарим багшанарай мэргэжэлээ дээшэлүүлдэггүй, урогуудтаа бэлэдхэл муутайгаар ерэжэ, идейнэ доодо хэмжээндэ үнгэргэдэг, занятиин түрүүшын үдэрһөө хойшо һуралсалдаа һурагшадай оролдосотойгоор хандаха ябадал туйлажа шададаггүй дээрэһээ болоно. Тиимэһээнь олохон һургуулинууд ород хэлэ заалгые үндэһөөрнь һайжаруулха ябадалые туйлаагүй байһаар зандаа. Мүнөө болотор зарим һургуулинуудай һурагшад грамматикын дүримүүдые механическаар шудалдаг дээрэһээ бэшэлгын хатуу дадал олоногүй. Математика, хими, физикэ ба бусад предмедүүдээр һурагшадтай тус тустань хүдэлмэрилэлгэ зарим һургуулинуудта эмхидхэгдээгүй байһаар. Тэрэшэлэн һургуулиин дэргэдэхи һуралсал-туршалгын участогуудые эмхидхээгүй долоонжэлэй ба дунда һургуулинууд үсөөн бэшэ.

Һургуулинуудай хүтэлбэрилэгшэд, арадай гэгээрэлэй органууд ба гэгээрэлэй Министерствын һургуулинуудай таһагай инспекторнүүд хадаа һургуулинуудай болон багшанарай хүдэлмэрие гүйсэд хинадаггүй ба хүтэлбэрилдэггүй байна. Багшанарай мэргэжэлые дээшэлүүлхэ институт республикын багшанарай хүдэлмэриин түрүү дүй дүршэлые хачгалтагүйгөөр согсолно ба дэлгэрүүлнэ гэжэ гэмдэглэхэ хэрэгтэй. Эдэ бүгэдэ хадаа олон һурагшадай успеваемость муутай байһан ябадал дээрэһээ элирүүлэгдэнэ.

Һуралсалай энэ жэлэй гурбадахи четверть дүүрэжэ, хабарай экзаменууд болотор тоотойхон саг үлөө. Һуралсалай бүхэли жэлэй туршада арадай гэгээрэлэй органуудай ба һургуулинуудай хэһэн ажал-ябуулгын дүнгүүд экзаменууд дээрэ элирүүлэгдэхэ юм. Программаараа үзэһэн материалаа дахин дабталгада онсо анхаралаа дүрбэдэхи четверть соо хандуулха хэрэгтэй. Методическа зүбөөр дабталга эмхидхэлгэ тон шухала. Дабталга хэхэдээ һурагшадай мэдэсые бүри бэхижүүлхэ, гүнзэгырүүлхэ хэрэгтэй. Зүгөөр, гансахан лэ экзаменуудай биледтэ байһан асуудалнуудта харюуень сээжэлдэлгээр үзэһэн материалаа дабтажа яажашье болохогүй. Тиигээ хада һурагшадта ехэ хохидолтой байха ба тэдэнэртэ дабталга гүнзэгы, бата бэхи эрдэм олгохогүй байна.

Дүрбэдэхи четвертьдэ хэһэн хүдэлмэриин шанар хадаа бүхэли һуралсалай жэлэй амжалтые шиидхэнэ. Һургуулиин хүтэлбэрилэгшэд, багшанар болбол үнгэрэгшэ четвертьнүүдтэ байһан дутагдалнуудаа усадхажа, хабарай экзаменуудта саг болзор соогоо түсэбэй ёһоор бэлэдхэжэ эхилхэ ёһотой.

Дунда ба долоонжэлэй һургуулинуудай 4-дэхи ба 5-дахи классуудай багшанар нигта холбоо барисаатайгаар хүдэлмэрилхэ ёһотой. Тиигэжэ 5-дахи классуудай багшанар өөһэдынгөө ерээдүй һурагшадтай үшөө 4-дэхи класста һуража байхадань танилсаха байна. 4-дэхи ба 5-дахи классуудай багшанар методическа зүблөөнүүдые сугтаа үнгэргэжэ, һуралсалай шухала асуудалнуудые зүбшэн хэлсэхэ зэргэтэй.

Багша бүхэн өөрынгөө һурагшадые тус тустань, үзэһэн материалаа хэр зэргээр шудалһыень, абари зангыень һайса мэдэхэ уялгатай. Гансахан муугаар һурадаг һурагшадта бэшэ, харин бүхы һурагшадта мэдэсээ дээшэлүүлхэ хэрэгтэнь туһалха ёһотой. Һурагшадай экзаменуудтаа һайнаар бэлэдхэхэ арга боломжыень тодорхойлжо, классһаа гадуур хэгдэхэ хүдэлмэрие зүбөөр эмхидхэхэ шухала.

10-дахи классай һурагшадта юрэнхы лекцинүүдые зүбөөр ба саг соонь эмхидхэлгэ экзаменуудтаа бэлэдхэхэдэнь ехээр туһалдаг юм. Иимэ лекцинүүд педагогическа ба багшанарай институдуудай научна хүдэлмэрилэгшэдэй, арадай гэгээрэлэй органуудай, багшанарай мэргэжэлые дээшэлүүлхэ институдай болон һургуулинуудай хүтэлбэрилэгшэдэй хүсөөр эмхидхэгдэхэ ёһотой.

Һурагшадай экзаменуудтаа бэлэдхэхэдэнь зохистой условинуудые байгуулха шухала. Бэээ даагаад хүдэлмэрилхынь тулада һуралсалай кабинедүүдые ба комнатонуудые һурагшадай мэдэлдэ үгэхэ, туршалга хэлгын кабинедүүдые бэлэдхэхэ, һуралсалай бүхы номуудые нэгэ газарта суглуулха ба экзаменуудаа үгэхэеэ ондоо һургуулинуудһаа ерэһэн һурагшадта хамтын һайн байра түхеэрхэ хэрэгтэй.

Арадай гэгээрэлэй органуудай ба һургуулинуудай хүтэлбэрилэгшэд хадаа книготоргын бүхы отделенинүүдтэ экзаменуудай биледүүд элбэгээр эльгээгдэнхэй гэжэ һурагшадта болон түрэлхидтэнь мэдээсэхэ ёһотой. Эдэ биледүүд һурагшадай экзаменуудтаа бэлэдхэхэдэнь туһалха байна.

Нарин нигтаар ба бодолготойгоор экзаменуудтаа бэлэдхэлгэ хадаа һургуулинуудай комсомольско организацинуудай эгээл түрүүшын зорилго болоно. Комсомолецууд ба пионернүүд өөһэдынгөө хүдэлмэрие бүхы һурагшадайнгаа эрхим һайнаар һураха хэрэгтэ зорюулха ёһотой. Экзаменуудта бэлэдхэлгын үедэ һурагшадай һуралсалдаа ушар ёһо мэдэнхэйгээр хандахын, эмхитэй ба жаяг заршамтай байхын тула һургуулинуудай хүтэлбэрилэгшэд болон багшанар комсомольско, пионерскэ организацинуудта саг үргэлжэ туһалха уялгатай.

Экзаменуудта бэлэдхэлгэ хадаа һургуулинуудай ба арадай гэгээрэлэй органуудай хүдэлмэриин эгээл харюусалгатай үе болоно. Һургуулинуудта экзаменационно текстнүүдые ба биледүүдые эльгээлгээр лэ энэ хүдэлмэри хизаарладаггүй. Багшанарта методическа туһаламжа хэзээ хэзээнэйхиһээ һайнаар үзүүлэгдэхэ ёһотой. Багшанарай мэргэжэлые дээшэлүүлхэ институт ба педагогическа кабинедүүд һургуулинуудай хүтэлбэрилэгшэдые, багшанарые методическа статьянуудаар, һуралсалай материалнуудые дабталга тухай заабаринуудаар хангаха байна.

Экзаменуудта амжалтатайгаар бэлэдхэхэ хэрэгтэнь һургуулинуудта ба арадай гэгээрэлэй органуудта нютагуудай партийна, советскэ, комсомольско, профсоюзна организацинууд болон һурагшадай түрэлхид эдэбхитэйгээр туһалха зэргэтэй.

Хабарай экзаменуудта жэшээтэ һайнаар бэлэдхэн, тэдэниие үндэр хэмжээндэ үнгэргэжэ, энэ һуралсалай жэлые амжалтатайгаар дүүргэлгэ хадаа һургуулинуудай багшанарай коллективүүдэй ба арадай гэгээрэлэй органуудай нэрэ хүндын хэрэг болоно.

ЛИТЕРАТУРНА СРЕДА

Москвада болоһон бурят-монголой литературын вечернүүдэй һүүлээр манай республикын советскэ уранзохёолшодой союзда залуу бэшэгшэдэй зохёолнуудые зүбшэн хэлсэхын, творческо ажалдань практическа туһаламжа үзүүлхын, тэдэнэрэй саашанхи хүдэлмэридэ шэглэл үгэхын тулада литературна среда эмхидхэгдэдэг болоо.

Түрүүшын средада поэт Дамба Жалсараевай һурагшадта зорюулһан «Үдын эрьедэ» гэжэ ном зүбшэн хэлсэгдээ. Энэ хэлсэлгэдэ поэдүүд Цэдэн Галсанов, Шираб Нимбуев, Дольёон Мадасон, Чимит Цыдендамбаев, литературна критик Ц. Дамдинжапов, оршуулагша Балдан Санжин болон олон залуу уранзохёолшод ба Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ педагогическа институдай студентнэр хабаадалсаа.

Хүүгэдтэ зорюулагдаһан энэ номые зүбшэн хэлсэлгэ хадаа большевистскэ шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлэлэй оршон байдалда үнгэрөө. Советскэ үеын эдир һурагшадай бодото ажабайдалые ба эрдэм тээшэ тэдэнэй эрмэлзэлые харуулһан «Үдын эрьедэ» гэжэ ном хадаа залуу поэдэй творческо үшөө нэгэ амжалта болоно гэжэ тэмдэглэгдээ.

Гэбэшье, тус зохёолые дутагдалгүй гэхээр бэшэ. Зүбшэн хэлсэлгэ дээрэ Жалсараевай энэ зохёолой композиционно талаараа тааруугүй байһаниинь ба бусад дутагдалнууд элирүүлэгдээ. Энэ зохёолые яажа һайжаруулха талаар хэгдэһэн үнэтэ һанамжанууд ба дурадхалнуудай гансахан авторта бэшэ, мүн тэндэ хабаадалсаһан залуу уранзохёолшодто бодото туһа хүргэхэ байһаниинь элитэ.

Зүбшэн хэлсэлгэ дээрэ хэлэгдэһэн һанамжануудые ба дурадхалнуудые хараалаа абажа, нүхэр Жалсараев номоо һайжаруулан заһаад, байгша он соо хэблэн гаргуулха юм.

Мартын 21-дэ болоһон удаадахи средада ород хэлэн дээрэ бэшэдэг залуу поэт Илья Павловай зохёолнууд зүбшэн хэлсэгдэжэ, тэрэнэй идейнэ үндэр удхатай уран шүлэгүүдые бэшэһэниинь тэмдэглэгдээ. Нүхэр Павловай һайн шүлэгүүд «Байкал» альманахын ээлжээтэ номерто хэблэгдэхэ байна.

Мүн залуу поэт Чимит-Рыгзын Намжиловай творческо тоосоон боложо.

Намжиловай шүлэгүүд сооһоо колхоз тухай цикл ба үхибүүдтэ зорюулагдаһан шүлэгүүд һайн гэжэ сэгнэгдэбэ. «Чимит-Рыгзын Намжилов советскэ поэдүүдэй, илангаяа Степан Шипачёвой нүлөөн доро хүдэлмэрилжэ, бурят-монгол хэлэн дээрэ үсөөхэн үгэтэй аад, гүнзэгы удхатай шүлэгүүдые бэшэхэ зүб зам олоод байна. Энээгээрнь бодоходо залуу поэт творчествоёо нилээд дээшэлүүлээ гэхэдэ алдуу болохогүй» гэжэ поэт Цэдэн Галсанов тэмдэглээ.

«Барилга дээрэ» гэһэн шүлэгынь оройдоо 4 бадаг юм. Теэд энэ шүлэг хадаа томодхогдоһон колхозой город болон хубилжа байһые зүбөөр харуулна.

Хүүгэдтэ зорюулагдаһан шүлэгүүдынь бүри һайнууд. «Түрүүшын урок» гэһэн шүлэг удха баянтай ба хүсэд дүүрэн формотой байна.

БМАССР-эй советскэ уранзохёолшодой союзда үнгэргэгдэдэг литературна среда хадаа залуу уранзохёолшодто ба эхилэн бэшэгшэдтэ ехэхэн практическа туһа үзүүлхэ, тэдэндэ зүб хараа шэглэл үгэхэ байна. Тиимэһээ республикын аймагуудта байгаа манай залуу уранзохёолшод иимэ литературна средада зохёолнуудаа зүбшэн хэлсүүлхээ асаржа гү, али эльгээжэ байбалынь һайн байна

Г. Чимитов.

Номуудые коллективнээр уншана

Мухаршэбэрэй аймагай «Улаан Туяа» колхозой колхознигууд Москвада болоһон бурят-монголой литературын вечернүүдтэ хабаадаһан уранзохёолшодой номуудые ехэ һонирхон уншана. Х. Намсараевай «Үүрэй толон», Ж. Тумуновай «Нойрһоо һэриһэн тала» гэһэн романуудые коллективнээр уншалгые залуу колхозница Чимитцу Будаева эмхидхээ. Тус зохёолнуудые коллективнээр уншалгада үбгэд хүгшэд олоороо хабаадалсана.

Б. Санжиев.

Горячинск курорт

Байкалай зүүн эрьедэ хада уулаар ба холимог ой модоор хүреэлэгдэнхэй үзэсхэлэн һайхан газарта Горячинск курорт түбхинэнхэй.

Байкал гэжэ пристаньһаа пароходоор гү, али Татаурово станциһаа Баргажанай тайгын трактаар автомашинаар энэ курорт ошодог юм.

Түхэреэн жэл соо 54 градус хүрэтэр халуун температуратай байдаг уһатай булаг тэндэ гарана. Тэрэнэй уһан соохи сульфадууд ба бэшэшье минеральна дабһанууд хүнэй бэе заһаха талаар ехэ хүсэтэй юм. Энэ уһанай халуун ваннаар үенүүдэй, балсангуудай, травматическа ба ревматическа ужаһан үбшэнүүдые аргалдаг байна. Мүн арһанай зарим үбшэнүүдээр, бруцеллёзоор үбшэлһэн хүнүүд тэндэ эмнүүлдэг.

Курорт хадаа һайнаар түхеэрэгдэһэн гэр байратай, ванна корпустой, лабораторитой, электрофизиокабинедтэй, поликлиникэтэй, клубтай ба бусад байрануудтай юм 1950 ондо курорт гүйсэд электрифицировалэгдээ. Тус курорт Байкалай гоё һайхан эрье дээрэ байдаг. Курорт хадаа загаһа барилгын ба хамһабарилгын ажахытай юм.

Набша намаатай үдхэн ой модон соогуур, Байкалай эрьеэр, загаһа барилгын газарнуудаар хүнүүд ябажа амардаг. Мүн тэдэнэр зундаа ба намартаа жэмэс, һархяаг, хушын һамар суглуулжа, сүлөөтэй сагаа үнгэргэдэг.

Горячинск курортдо аргалуулхаяа ерэһэн хүнүүд ехэнхидээ түргөөр эдэгэжэ, ажалдаа, һуралсалдаа бусадаг юм.

Врач **Л. Резницкий.**

Естественно-научча темээр хөөрэлдөөн

Одо мүшэд хүрэтэр хэр холоб

Манай Наранай диаметр (хүндэлэбшэ) 1.400000 километр тухай болодог, тиихэдэ одо мүшэдэй хоорондохи зайн тон ехэ тула, тэрэнние километрээр тэмдэглэхэдэ тон зохидгүй юм. Тиихэлээрээ тон ута тоонуудые, 14-һөө үсөөн бэшэ цифртэй тоонуудые, уншаха ушартай байгааб. ди Тиимэһээ энэ ехэ зайнуудые хэмжэхын тула үлэмжэ томо хэмжүүрнүүдые бии болгоо юм. Тиимэ хэмжүүрнүүдэй нэгэниинь гэрэлэй хэмжүүр гэжэ нэрлэгдэдэг. Гэрэл гээшын нэгэ жэл соо ябажа гарадаг зайе тиигэжэ нэрлээ юм.

Гэрэл болбол угаа түргөөр, секундын 300.000 километр түргөөр дэлгэрдэг гэжэ эрдэмтэд тогтооһон байха юм. Тиимэһээ багашаг зайе гэрэл агшан зуура ото гарадаг. Һараһаа гэрэл гээшэ нэгэ секунда четверть соо, Наранһаа 8 минута соо хүрэжэ ерэдэг. Тиин гэһээ эгээ дүтын одонһоо гэрэл 4 жэл соо хүрэжэ ерэдэг. Энээнние ондоогоор иигэжэ хэлэдэг: эгээ дүтын одон хүрэтэрхи зай 4 гэрэлэй жэл болодог.

СССР-тэ юрын нюдэндэ харагдадаг одонуудһаа Сириус гэжэ одон манда баранһаа дүтэ байдаг, энэ болбол огторгойн эгээ ялагар одон юм. Тэрээнһээ гэрэл 9 жэл соо хүрэжэ ерэдэг. Долоон үбгэдэй долоон ялагар одонуудынь энээнһээ нилээн саана байдаг; тэдэнэй эгээ дүтынхиһөөнь гэрэл аяар 70 гаран жэл соо хүрэжэ ерэдэг. Орион гэжэ гоё һайхан бүлэг одонуудай ялагар одонуудынь бүри холо юм. Тэдээнһээ гэрэл аяар 400 гаран жэл соо хүрэжэ ерэдэг!

Одо мүшэнэй холо байхэ бүри тэдэнэй хэды шэнээн холо байһыень тодорхойлхо улам бэрхэ юм.

Тиимэ үлэмжэ холо байһан одонуудай зайе тодорхой һайнаар мэдэдэггүйбди, олонхи одонуудай зайнь мүнөө дээрээ үшөө мэдэгдээгүй байна.

(«Юртэмсэ хайшан гэжэ бүридэнхэйб» гэһэн, профессор **И. Ф. Палагай** брошюраһаа).

Ч. НАМЖИЛОВ

ДҮҮНЭРТЭ

(Шүлэгүүдэй циклһээ)

1. ҮГЛӨӨГҮҮР

Хүнгэн зөөлэн далитайхан
Хүбэн саһан бударна.
Харгы дээгүүр зурыһан
Хүнэй мүрнүүд баларна.

Арадаа сумка зүүһэн
Радна хүбүүн яарана.
Хоёр шэгэбшэ хиидэн,
Хойшоо шэрбэн хуарана.

Сумка соонь баян даа —
Саарһа, гуурһа, ном,
Дүрбэн үнгын карандаш,
Дүүрэн бэхэтэй лагбан.

Гэшхэлнэ хүбүүхэй тэнюун:
Гэрэйнь даабари дүүргээтэй,
Сээжэлдэһэн шүлэгынь
Сээжэ сооня бэшээтэй.

Саһан хүшэгын саанаһаа
Сагаан Ордон элирнэ.
«Түргэлыш» гэһэн суурян—
Түрүүшын хонхо жэнгирхэнь.

2. ТҮРҮҮШЫН УРОК

Мэлшэгэр харахан хилэндэл самбарта
Мелтэй гараараа зуралзуулан,
Сагаан торгон һабагша татаһандал
Сараа гаргана бурят басаган...

Яаһан зулгыб даа эртын наран!
Ягаахан хасарыень таалабал даа,
Үхибүүнэй сэдьхэлһээ гараһан
Үсөөхэн үгэнүүдтэнь тудабал даа.

Сагаан гулабхаагай дэбиһэндэл
Самбартаа бэшэгые харамсаараа
«Дайн манда хэрэггүй!» гэлдэн,
Дабтана бүхы илассаараа,

3. ПАРТА

Арадаа түшэлгэтэй,
Аятай зохид һууритай,
Үргэгдэдэг хабхагтай—
Һөөл тааруу партатайб.

«А», «Б»-е мэдэхэгүй
Анхан эндэ һуугаа һэм.
«Үзэглэлэй» хуудаһы
Урон соогоо ираа һэм.

Тэрээнһээм хойшодоо
Тэбхэр жэл болоо.
Тоолохо, уншахадаа
Торолдохоёо болёоб.

Тэгшэхэнээр һуугаад,
Тэргэ, мори зуранаб.
Гэдэргээ налайгаад,
Гоёшоожо харанаб.

Арадаа түшэлгэтэй,
Аятай зохид һууритай,
Үргэгдэдэг хабхагтай —
Һөөл тааруу партатайб.

Репертуараа һонирхолтой болгоно

Бурят-Монголой гүрэнэй филармониин арадай инструментнүүдэй оркестр репертуараа һонирхолтой болгоно. Тус оркестр эхэнэрнүүдэй хортой хамта Дунаевскиин «Жаргал тухай», Табачниковай «Корея, бидэ шамтайбди» ба советскэ композиторнуудай бусад дуунуудые гүйсэдхэнэ.

Мүн репертуартань классигуудай зохёолнуудһаа — Глинкын «Фантазиин вальс», Чайковскиин «Баркаролло», Бизегэй «Кармен» оперонуудһаа увертюрэнүүд оролсонхой. Бородинай «Князь Игорь», Рубинштейнэй «Демон», Чайковскиин «Евгений Онегин» гэжэ оперонуудһаа басагадай дуунуудые тус оркестр бэлэдхэжэ байна.

Ц. Батуев.

Хүндэ атлетикээр чемпионууд

Һаяхан Улан-Удэдэ хүндэ атлетикээр (штангаар) республикын түрүү һуурин түлөө мүрысөөн болоо. Тус мүрысөөндэ атлетикын бүхы шэгнүүрэй физкультурнигууд хабаадалсаа.

Түрүү һууриин түлөө тэмсэл илангаяа хүнгэн шэгнүүрэйхидэй дунда эдэбхитэйгээр үнгэрөө. Эндэ атледууд нүхэд Лопадуш, Белянин хоёр түрүү һуури буляалдажа, эсэсэй эсэстэ нүхэр Лопадуш штанга үргэлгөөр троебориин (угзаралга, түлхилгэ ба үргэлгэ) 280 килограммтай боложо, түрүү һуури эзэлээ. Атлет Белянин троебориин 270 килограммтай боложо, хоёрдохи һуури эзэлээ. Тиин, тэдэ хоёр спортсменэй 2-дохи разрядай нэрэзэргэ абаһан байна.

Хахад хүндэ шэгнүүртэн сооһоо һайн дуршэлтэй атлет нүхэр Сапунов троеборие тон һайнаар дүүргэн, хамта 297,5 килограммтай болоо. Тиигэжэ, тэрэ нёдондо жэлэй чемпион Казаковые илаһан байна.

Энэ мүрысөөндэ нүхэд Брытков, Лопадуш, Абузин, Клепиков, Сапунов, Самсонов гэгшэд республикын чемпионой нэрэзэргэдэ хүртөө.

А. Игумнов.

ШВЕЦИИН КОММУНИСТИЧЕСКЭ ПАРТИИН XV С'ЕЗД НЭЭГДЭЭ

СТОКГОЛЬМ, мартын 23. (ТАСС). Мүнөөдэр Стокгольмдо арадай байшан дотор Швециин коммунистическэ партиин 15-дахи съезд нээгдээ. Компартиин 1200 организацинуудые түлөөлһэн 330 делегадууд съезд дээрэ байлсана. Финляндиин, Даниин, Норвегиин компартинуудай, ажалшадай Венгерскэ партиин, Польско хүдэлмэришэнэй пэгэдэмэл партиин, Германиин социалистическэ единэ партиин ба Баруун Германиин компартиин түлөөлэгшэд съезд дээрэ айлшад болон байлсаба.

Съездэ хабаадагшад Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй амаршалгые угаа ехэ дэбжэлтэтэйгээр угтаа.

ШВЕЦИИН КОММУНИСТИЧЕСКЭ ПАРТИИН XV СЪЕЗДДЭ

Швециин коммунистическэ партиин XV съезддэ ахадүүгэй амаршалга хүргэнэбди, тэрээндэ амжалтануудые хүсэнэбди.

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитет.

Чехословакиин, Италиин, Австриин, США-гэй, Канадын компартинуудһаа, ажалшадай Венгерскэ партиһаа амарцалгануудые съезд абаа.

Швециин компартиин ЦК-гэй түрүүлэгшын орлогшо Хилдинг Хагберг съезд нээбэ.

Бельгиин коммунистическэ партиин съезд

ГААГА мартын 23. (ТАСС). Брюссельһээ мэдээсэһэнэй ёһоор, Бельгиин коммунистическэ партиин X съезд тэндэ мүнөөдэр нээгдэбэ, тэрээн дээрэ тус ороной элдэб городууд ба тосхонуудай нютагай партийна организацинуудай түлөөлэгшэд байлсана. Бельгиин коммунистическэ партиин генеральна секретарь Лальман эхилэлгын үгэ хэлэжэ, съезд нээгээ.

Съезддэ хабаадагшад хадаа Бүхэсоюзна Коммунистическэ (большевигүүдэй) партиин Центральна Комитедһээ тус съезддэ эльгээһэн иимэ амаршалгые угаа ехэ дэбжэлтэтэйгээр угтаба:

БЕЛЬГИИН КОММУНИСТИЧЕСКЭ ПАРТИИН X СЪЕЗДДЭ

Бельгиин коммунистическэ партиин X съезддэ амаршалга хүргэнэбди, ажалшадай ажабайдалай интересүүдэй түлөө тэмсэлдээ амжалтануудые туйлахыень ахадүү партида хүсэнэбди.

СССР-эй Коммунистическэ партиин Центральна Комитет.

Съездын делегадууд бүхы дэлхэйн ажалшадай агууехэ вождь Сталинай хүндэлэлдэ, советскэ арадай хүндэлэлдэ нэрьемэ оваци хэбэ.

Хитадай, Япониин ба бусад оронуудай коммунистическэ партинуудһаа абтаһан амаршалгын телеграмманууд съезд дээрэ суглагшадай альгаташалган доро уншагдаа.

Съезд хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлжэ байна.

Съезддэ гадаадын делегацинууд ерэхэ ёһотой байгаа. Гэбэшье, бельгийскэ засагаархид тэдэнние съезддэ оруулаагүй. Голландска радиогой мэдээсэһэнэй ёһоор, Бельги ерэһэн гадаадын компартинуудай 15 түлөөлэгшэд мүнөөдэр бельгийскэ полицяар арестовалагдаа.

ЭБ НАЙРАМДАЛАЙ ПАКТЫН ТҮЛӨӨ!

Данида эб найрамдалай тала баригшадай хүдэлөөн дэлгэрнэ

КОПЕНГАГЕН, мартын 20. (ТАСС). Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй хандалгада гараа табижа эхилхэ гэһэн эб найрамдалай тала баригшадай датска Комитедэй шиидхэбэри эб найрамдалай тала баригшадай нютагай организацинуудай зүгһөө халуунаар угтагдаа.

Эб найрамдалай тала баригшадай нютагай комитедэй конференци Торнбюда боложо, резолюци абаа. Конференцидэ хабаадагшад хадаа эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй хандалгада гар табиха хүдэлөөндэ эдэбхитэйгээр оролсохые шиидэһэн тухайгаа мэдүүлбэ.

Гэхэтэй хамта, сугларагшад хадаа правительствода ба риксдагта хандалга эльгээгээ, тэрээн соонь иигэжэ хэлэгдэнэ:

Торнбюгай коммунын эб найрамдалай тала баригшад эб найрамдалай пакт баталха зорилгоор табан державануудай уулзалга хараалһан эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй хандалга дэмжэхыень правительствые ба риксдагые уряална.

Францида забастовкын хүдэлөөн болоно

ПАРИЖ, мартын 23. (ТАСС). Салин хүлһэ дээшэлүүлхые эриһэн Парижай городской транспортын хүдэлмэрилэгшэдэй ба парижска узелай түмэрзамшадай забастовкодо үсэгэлдэр үдэрэй турша дотор Гренобль, Перпиньян, По, Дюнкерк, Дуэ, Валансьенн, Кале, Аррас, Булонь, Ним, Сет, Арль, Валансэ, Ла-Рошель, Бельфор, Нанси, Аркашон, Лимож, Тарб, Ангулем ба бусад городуудай түмэрзамшад нэгэдэһэн байна. Орон дотор түмэр замаар ябалга зогсоогдоо.

Париж, Руан, Бордо городуудай барилгын хэдэн олон предприятинуудай ажалшад забастовко тэрэшэлэн соносхобо. Парижда ба парижска райондо олохон предприятинуудай металлистнууд, «Рено» гэжэ заводуудай ажалшад хүдэлмэреэ зогсоожо, забастовко хэбэ. Нор ба Па-де-Кале департаментнуудтахи хэдэн шахтануудай горнягууд забастовко соносхобо.

Ажалшадай тэмсэлэй нэгэдэл бэхижүүлхын түлөө!

ПАРИЖ, мартын 23. (ТАСС). «Юманите» газетын мэдээсэһэнэй ёһоор, Францийн ажалай бүгэдэниитын Конфедерациин (ВКТ) захиргаанай комисси салин хүлһэ дээшэлүүлхын түлөө ажалшадай тэмсэл тухай асуудалые зүбшэн хэлсээд, резолюци абаа. Салин хүлһэ дээшэлүүлхэ эрилтэ табижа, забастовко соносхоһон Францийн бүхы ажалшадые ВКТ амаршална.

Коллективнэ договорнууд тушаа дээдэ комиссиие мартын 22-то зарлалга, салин хүлһэ дээшэлүүлхэ ябадал хараалха гэһэн правительствын ба предпринимательнуудай уялга хадаа ажалшадай тэмсэл нэгэдүүлгын түрүүшын дүн болоно гэжэ резолюци соо тэмдэглэгдэнэ.

Захиргаанай комисси хадаа салин хүлһэ дары дээшэлүүлхын түлөө, профсоюзна эрилтэнүүдэйнгээ хангагдахын түлөө, салин хүлһэнэй хизаарлалтые болюулхын түлөө тэмсэхыень бүхы ажалшадые, тэрэ тоодо гүрэнэй албахаагшадые уряална.

Захиргаанай комисси болбол салин хүлһэ дээшэлүүлхэ тухай эрилтые предприяти бүхэн дээрэ дары табиха ба эрилтэнүүдэйнгээ хангагдаха ябадал туйлаха зорилгоор тэмсэл нэгэдүүлгын комитедүүдые хаа хаанагүй байгуулха гэжэ ВКТ-гэй бүхы организацинуудта, профсоюзуудай бүхы гэшүүдтэ, бүхы ажалшадта һайшаан дурадхана.

Зүүн зүгэй арадууд америкавска империализмда эсэргүү тэмсэлдэ жагсана

ПЕКИН, мартын 23. (ТАСС). «Зүүн зүгэй оронуудтахи эб найрамдалай тала баригшадта амар мэндэ» гэһэн статья соогоо «Гуанминжибао» газетэ иигэжэ бэшэнэ:

Эрхэ сүлөөгөө олохо ба ажабайдалаа һайжаруулха ябадалдань зүүн зүгэй арадуудта һаад хэжэ байгаа американска империализм болбол зүүн зүгэй оронуудай арадуудай ниитын дайсаниинь мүн.

Японие американецуудай зэбсэглэжэ байгаа ябадалынь Хитадай аюулгүй байдалда, зүүн зүгэй элдэб оронуудай аюулгүй байдалда заналта болоно.

Зүүн зүгэй арадуудта японско империалистнуудай ушаруулһан гасалан зоболонгуудые эдэ оронуудай арадууд мартаагүй. Тиимэһээ, зүүн зүгэй оронуудай арадууд японско империализмын һэргээн бодхоолгые тохёолдуулхагүй байна.

ГЕРМАНИИЕ РЕМИЛИТАРИЗАЦИЛГ[А] ЭСЭРГҮҮ ХҮДЭЛМЭРИШ[ЭДЭЙ] ЕВРОПЕЙСКЭ КОНФЕР[ЕНЦИ]

БЕРЛИН, мартын 23. (Т[АСС]). Германиие ремилитариза[ци]... эсэргүү хүдэлмэришэдэй е[вропей]скэ конференци мүнөөдэр Б[ерлин]дэ баярай оршон байдалда ...бэ. Европын 18 оронуудай ...мэришэн ангиин түлөөлэ[гшэд]... 1000 гаран делегадууд кон[ференци] дээрэ байлсана.

Берлин һайндэрэйхеэр ш... дэнхэй. Германиие ремили[таризацилгада] эсэргүү эб найра[мдалай] түлөө ниитэ тэмсэлдэ уряал... гууд, плакадууд ба лоз[унгууд] улицануудта хаа хаанагүй ... дана.

Конференциин боложо ... страховой обществын цент[ральна] байшангай ехэ зал Европын ... нуудай национальна туг... сэсэгүүдээр шэмэглэгдэнхэй.

Германиие ремилитариза[цилгада] эсэргүү хүдэлмэришэнэй е[вропей]скэ конференци зарлаха ... комитедэй гэшүүн Курт ... конференци нээжэ, эб най[рамдал] хамгаалха хэрэгтэ конфер[енци]... шухала удхашанарые тэм...

Конференциин түрүүлэгш... нэ Сикс (Франци) һунгагдаа.

«Германиие ремилитариза[цилга]да эсэргүү тэмсэлдэ евр[опейскэ] оронуудай ажалшадай ба ... союзуудай ябуулгануудай ... гэһэн гансахан асуудал кон[ференц]иин зүблэхэ зүйлдэ байна ... конференциин түрүүлэгшэ С... носхобо.

Энэ асуудалаар Август К... ний (Баруун Германи) ... хэбэ.

КОРЕЯДЭХИ СОБЫТИНУУД

Корейскэ арадай-демократическа респуб[ликын] Арадай армиин Гла[вна] командованиин мэдээ[сэл]

ПХЕНЬЯН, мартын 24 (ТА[СС]). Корейскэ арадай-демократ[ическа] республикын Арадай армиин Г[лавна] на командовани мартын ... иигэжэ мэдээсэбэ:

Бүхы фронтнууд дээрэ А[радай] армиин частьнууд Хитадай һа[йндура]ратанай частьнуудтай хам[та] ябажа, дайсанда хүшэр ... гээлтэ хоролтонуудые ушар[уулжа] хамгаалалтын байлдаануудые ...һэн байна.

Мартын 23-да сеульска ш... дэ дайсанай 9 самолёт бууд[ажа] унагаагдаа

ПХЕНЬЯН, мартын 25. (ТА[СС]). Арадай армиин частьнууд Хи[тадай] һайндуратанай отрядуудтай х[амта] даа ябажа, бүхы фронтнууд ... дайсанай амиды хүсэндэ ба т... кэдэ ехэ гээлтэ хоролтону[удые] ушаруулан, хамгаалалтын б[айлдаа]дaанyудые хэжэ үргэлжэлөө ... Корейскэ арадай-демократи[ческа] республикын Арадай армиин Г[лавна] на командовани мартын 25-да ... дээсэбэ.

Пхеньянай райондо зе... частьнууд дайсанай 3 само[лёт] буудажа унагаагаа.

Грецескэ правительств[ын] ябуулганууд

СОФИЯ, мартын 23. (ТА[СС]). Греческэ монархо-фашистска... вительство ЭЛАС-эй (Гре[ческэ] арадай-сүлөөлэлгын арми) ко... далагша байһан генерал Сар... гэгшые сүлэхэ болзор табан ж... һунааха тухай шиидхэбэрие ... гэжэ «Сүлөөтэ Греци» радио... ци мэдээсэбэ.

Венизелосой правительствы... акт греческэ патриодуудай ба ... ческэ ажалша бүхы арадай ... гүнзэгы зэбүүрхэл үүдхэбэ ... Болгарска телеграфна аген[тство] дамжуулна.

Шатараар дэлхэйн түрү[ү] һуури эзэлхын тула

Ботвинник Бронштейн ... шатарай матчын дүрбэдэхи ... тинь мартын 24-дэ наада... дүүрэбэ. Тус наададда Брон... нүгөө талын ноёндо маг т... аюул тохёолдуулбашье, Ботв... горьтой хамгаалалтатай бай...

Хараар наадагшын 47-дохи ... далай һүүлээр Бронштейн ... удаан бодожо, контрольно ... хүрэтэрхи сагаа бүрин шаху... бэ. Сагаанай позициие шанг... ха аргагүй ушарһаа, Брон... тэнсэхые дэлхэйн чемпион... радхажа, тэрэнь абтаһан бай...

Матчын тоо 2:2.

(ТАСС)

Харюусалгата редак[тор] Б. А. ОЧИ[РОВ]

Адрес редакции: г. Улан-Удэ. ул. Ленина 26. Телефоны редакции: редактора—23. заместителя редактора—7-85. отв. секретаря 3-23 Отделов: партийной жизни, культуры и быта—4-52, сельскохозяйственного и промышленности—6-84, мест. информации и писем—6-84. Для междугородных переговоров—16.

Н-03560. Типография Управления полиграфической промышленности, издательств и книжной торговли при Совете Министров БМАССР. Тираж. 1...